Norden

1879.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLUSTRERAD

NISSE-KALENDER

FÖR

1879.

STOCKHOLM,
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET,
1879.

Printed in Sweden

Digitized by Google

Digitized by Google

m Sjutinian.

I ***Januari*** *da'n var glad:*
hvad fröjd på operans maskrad!

I ***Februari*** *höjdes ve*
mot qvinnofridens störare.

Lord Radstock blef modern i ***Mars***
och Cetevajo med, bevars!

April *oss bjöd i all dess prakt*
tolångamålets första akt.

I ***Maj*** *af Solna »kommunal»*
mot »Stallgåln» ställdes till skandal.

JUL 29 '46 Björck
1126492
Digitized by Google

Den stora strejken i Sundsvall
i Juni vardt en dagens trall.

I Juli P. B:s Bellmansfest
var mot Fryxell en varm protest.

Augusti kom med ryska tyg;
Berzelius firades — i smyg.

September väckte hurrarop
för »Vega» och dess käcka hop.

Oktober var ett grand på sned:
Ristori kom och »febern» med.

Man i November tappert skref
om Björnson och »Salmonibref».

December bjöd en stjernkaskad —
och Nisses julkalender glad.

Se'n slut är Sjutinians strid,
vi hoppas på en — bättre tid.

Nisse.

Digitized by Google

En Jubelhistoria.

Humoresk af *Chicot.*

1.

Historians hjeltar.

Domarebordet om sessionsdagarne liknar en assiett med fyra rädisor, hvaraf tre hänga sina röda näsor öfver brädden, medan en hvit af jättedimensioner tronar i midten; de förra bildande det illiterata elementet, den senare motsatsen; en med vackra stränder kantad å skiljer strängt, men rättvist, de fattiga från de rika; trätofflor klappa muntert mot stenläggningen alla måndagar utanför minuteringsställena och glömmas qvar ibland ett stycke utom rännstenen; flickor, med anlag för musik, traktera gammaldags klavér, som aldrig tyckas ha haft det, hvarjemte ett helgon blifvit ihjälslaget någonstädes der på trakten, fastän ingen nu är i stånd att precis angifva stället, der man i hastigheten for så illa fram med den arme gudsmannen — detta är allt hvad jag törs relatera anbelangande det trefliga samhälle, hvarest följande olagliga händelse hittills alldeles opåtaldt fått passera i våra genom en utmärkt polisorganisation så högeligen förbättrade dagar.

Digitized by Google

Herr Samuel Lugnqvist var en icke just bildskön, men väl vårdad ung man, alltid putsad och fint klädd, hvarjemte atmosferen omkring honom ständigt ångade nyslaget hö och sådant der. Han stod i boden hos kramhandlaren Alner, den fashionablaste på platsen. Principalen var nöjd med honom, fruntimren voro nöjda med honom och herr Samuel var nöjd med sig sjelf, allt detta likväl i positivus, comparativus och superlativus. Detta syntes aldrig tydligare och vackrare än när herr Samuel slog upp boden om morgnarne. Sedan han efter uppvaknandet då först omsorgsfullt dragit papiljotterna ur sitt rika hår, eller det senare ur de förra (ty jag är en simpel karl och föga bevandrad i dessa mysterier, hvilka alltid hört till den gentilare menskligheteus heligaste och allvarligaste sysselsättningar), klädde han sig omsorgsfullt, göt en half flaska luktvatten på sin ofvandel och gick derefter ut i boden, tog bort jernstången, som satt framför inre boddörrarna, knäppte så från haken till de yttre, hvilka sprungo upp, muntra som nymorgnade harar, och trädde derpå samtidigt med ett elegant steg ut på bodtrappan, der han i all sin fejade glans onekligen var en verklig prydnad för torget. Denna alla söcknedagar upprepade manöver var känd på orten, förnämligast af pigorna i grannskapet, som då passade på att ligga utanför i fönstren, försänkta i ljuf beundran.

Brukspatron Torelius hade »legat» tio år vid akademien och under tiden blifvit fetlagd, vardt så fädernelös, arftagare, gift och far till tre förtjusande döttrar. I nyktert tillstånd högfärdig, var han en ytterst lustig ture under inflytandet af rusgifvande drycker. I förra fallet offrade han åt sin samhällsställning, i det senare framträdde hans medfödda anlag för de värsta tjufpojksstreck i all sin naturliga liflighet, och i afseende på honom förefaller det filosofiska påståendet, att den civilise-

Digitized by Google

rade menniskan först genom ruset ånyo åter blifver sig sjelf, alldeles icke så paradoxt, som det annars inför förståndigt folk plägar låta. Torelius, nykter, uppträdde som en vanlig brukspatron, vräkig nog, i synnerhet mot fattigt folk; Torelius, med en liten florshufva, var åter bland de roligaste kurrar man någonsin kunde råka ut för, tog då hela verlden i famn och var så full af upptåg som en ung apa, tillfälligtvis inkommen i ett modemagasin.

Det var ingenting för honom att förgifta ett helt matbord genom att blanda soja i senapen och vice versa, bränvin i ättikan och vice versa, socker i saltet och vice versa, att kludda fullt med ohyggliga figurer på insidan af kakelugnsluckorna, så att den näpna uppasserskan tappade hela tallrickshögen, när hon oförmodadt upptäckte dessa mindre fina karrikatyrer m. m., m. m. ad infinitum.

Han var, som sagdt, den lycklige fadren till tre förtjusande döttrar och hade på nykter kaluf under en offentlig bal fått för sig, att den ena af dessa gracer såg fasligt förtjust ut i herr Samuel Lugnqvist, hvilken herre i sitt hjertas oskuld icke hade tvekat att bjuda upp den nobla fröken Emerentia till en strausservals, och denna förmodan tycktes inför hans ögon icke jäfvas vid ett par besök med döttrarna i kramboden, så att, antingen nu faran var verklig eller inbillad, brukspatronen beslöt att uppträda som ett försigtigt familjecaput och på ett verksamt sätt paralysera dotterns befarade ömma känslor.

Till den ändan passade han på en ruskig höstafton, en marknadsafton för resten, då man af erfarenhet vet, att gatorna se ut som svartsoppa. Han hade lagt märke till den der dörrexercisen och funderade ihop, att det kunde blifva ett ganska galant påhitt att taga bort bron, som var ett mycket vanligt lösöre i sin sort. Med tillhjelp af ett par gamla tjufpojkar gick det också mycket

Digitized by Google

rigtigt för sig att få Samuels tribun transporterad innanför grannens port.

Morgonen till första marknadsdagen hördes Torelii familjkaross ganska tidigt skramla genom gatorna. Gubben steg af vid stadskällaren, för att dricka porter med de på förhand samlade vännerna från gårdagen och beordrade sina tre gracer att vänta i Alnerska boden. De kunde se på nyheterna för säsongen, menade pappa, och fruntimmer ha i alla tider aldrig haft något imot sådana förslag. Men innan affärden dit skedde, uppehöll han damerna så länge med fagert snack, tills han hunnit skicka bud till herr Samuel Lugnqvist med tillsägelse, att ett par främmande herrar gerna skulle vilja göra sina uppköp nu, innan den egentliga marknadspubliken tillströmmade.

När detta jemte åtskilligt annat var vederbörligen uträttadt, stannade fröknarnas vagn vid hörnet, då den icke kunde komma fram mellan de hundratals lassen på torget. De förtjusande (äro så ännu för fjorton dagar sedan, då jag hade nöjet träffa dem!) flickorna klefvo ur och trippade så innerligen näpet i dyn, som en kull vilsekomna kycklingar näppeligen med tillhjelp af endast ben och instinkten skulle ha kunnat trippa. Då de ändtligen lyckats komma fram, funno de boden stängd, hvilket väl icke var så besynnerligt, och utan trappa, hvilket derimot var det så mycket mer.

Stående der som tjusande bilder af den mest älskvärda förvirring, med något uppskörtade klädningar och ögonen rigtade mot boddörrarna, springa dessa plötsligen upp med sin vanliga »glans», ett elegant ben sticker fram och inom en tiondedels sekund ligger herr Samuel Lugnqvists kläder och stöflar med ty åtföljande kropp, lockar, pomada och eau de cologne framför de häpna fröknarnas fötter.

Digitized by Google

Och nu följde ett skriande, väsen, spring och kolorum, hvilka voro särdeles nöjsamma för de något medtagna syn- och hörselverktygen hos trenne äldre herrar, änskönt dessa höllo på att draga sina ansigten ur led vid att uttrycka den högsta grad af hårdhet och likgiltighet för den lifliga scenen på torget. Fröknarna skreko och folket, som rusade dit från alla fyra hörnen, hojtade, jublade, undrade, skrattade och väsnades på allt upptänkligt sätt. Det olyckliga objektet för detta spektakel, gaf visserligen strax ifrån sig en bittert klagande tjutning, men kraflade sig icke desto mindre snart upp ur dyn medelst tvänne föga tilltalande händer, dervid blottande ett svartstrimmigt, drypande anlete med en splitterny underbar näsa, icke alls olik nedra ändan af ett smutsigt stenpäron, jemte andra mycket derangerade kropps- och klädespersedlar. Han igenkände de trenne fröknarna, han såg en böljande massa, hvars ögon girigt syntes följa hans minsta rörelse, han gjorde ett heroiskt försök till bugning och kröp sedan på alla fyra beskedligt in, med en förkrossad själ i en jemmerlig gestalt, samma väg han nyss beträdt med så mycken berättigad stolthet. Han hörde den profana mängdens plumpa skrän, hvari de pinsamt känsliga öronen tyckte sig urskilja de vackra fröknarnas klingande diskantskratt och han föll afdånad i den inskyndande principalens mer än prosaiska armar.

Brukspatron Torelius banade sig väg till de högeligen generade flickorna, förde dem i säkerhet, presenterade dem för sina vänner, och den arme Samuel var nu det villebråd, som koktes, stektes, ragouterades, chateaubriand'ades, kotletterades, biffades och fileterades hela denna marknadsdag och mången god dag efteråt, till mycken glädje för tit. Torelius, som nu trodde sig ha fullkomligen fylt sin pligt gent imot sin dotters förmodade uppspirande böjelse.

Men herr S. Lugnqvist fann för godt att smörja

Digitized by Google

sandalerna, afskudda stoftet och draga till ett bättre land, hvilket underligt nog blef Upsala, der han tog plats hos en kramhandlare, som begagnade stenbro till sin butik, och trodde han sig i lärdomsstaden vara fri från alla skandaler.

*   *
*

Men patron Anders Lugnqvist, farbror till nyss skisserade unge man, var en helt annan karl. Äldste produkten af en småländing och en dotter från Marks härad i Vestergötland, visade han redan alltifrån barndomen de öfverlägsna gåfvor, hvilka i födseln böra falla på ett för våra tidsförhållanden så lyckligt utrustadt konglomerats lott. Också låg det i blodet att kasta sig in i »affärder», som för firman Anders Lugnqvist blefvo hvarken små, ruinerande eller öfver sig hederliga. Men som jag aldrig haft någon böjelse för handeln, den må nu vara hederlig eller icke, bifogas här utan vidare kommentarier, att han nedlade rörelsen med starka misstankar att besitta bortåt 2,000,000 kronor i försigtiga valutor.

Han såg mycket rolig ut, den gubben, det kan jag försäkra eder. Ett tjockt, rundt, däst ansigte med inga ögonbryn, men derimot stora öron à la elefant, som sutto och vickade nedanför en gammal nött urblekt peruk, hvilken derutöfver hade det felet att vara alldeles för snäf. Ögonen hade ett lustigt, naivt, nästan godmodigt blinkande, sådant man finner — märkvärdigt nog! — både hos godtartadt och mycket dåligt folk, besynnerligen hos driftiga, praktiska naturer, som aldrig pressats under motgången. Man påstod, att det aldrig funnits ett par listigare synapparater; möjligt — men säkrare är, att »du sollst dich nicht verbluffen lassen» aldrig tryggare manifesterats än i gubben Lugnqvists muntra, oförfärade glober. Lägger man härtill en mun, som tycktes vara förvåningens

Digitized by Google

magasin, en rund figur, klädd i rock med tvådubbla knapprader alltefter aptitens ebb och flod, får man ihop ett skapligt omhölje åt en själ, fullt medveten om sin oberoende ställning och den vigt rikedomen förlänar, ett sinne, som icke brydde sig synnerligen om konvenans, och kunde patronen ibland vara rätt amper, tack vare en viss torrolighet i förening med den ryktbara oförsynthet, hvilken — jemte illmarigheten — just utgjorde hans mest framstående karaktärsdrag. Han hade, som sagdt, dragit sig ur handelsvimlet; men som den oroliga själen icke kunde fördraga, att den tjocka korpus'en satt på en jernbandad kista och agerade rentier, köpte patronen en större egendom på konkursauktion och så begaf det sig att Ockersta församling blef hemsökt af den nye egaren till Gnideholm. Det var der, jag egentligen lärde känna honom.

Sedan han väl kommit på landet, öfverlemnade han sig allt mer åt sin böjelse för ekonomien, men alltid på sitt egna, listiga sätt. Vid tillträdet till egendomen funno torparne i honom en välvillig och mild husbonde, som lyssnade till deras klagan på ett sätt, så att alla till slut klagade, hvilket just icke var så alldeles omotiveradt, när allt kommer omkring. Han ökade visserligen icke deras förmåner, men han gaf dem små penningelån mot reverser med borgen af kamrater, som hade ungefär samma behof. De gingo i »kavision» för hvarandra i massa och det var ett sant nöje att se gubbarne rita de mest vidunderliga bom, bom, bom, så att bomärkena skulle få någon variation. I början drogo de sig för att skrifva något på papper, ty derför har bonden af ålder en instinktmässig räddsla, men småningom funno de detta nymodiga sätt att skaffa sig pengar både lätt och lustigt. Slutligen hade patron Lugnqvist gjort hela den manliga befolkningen på egendomen sig på det intimaste förbun-

Digitized by Google

den med undantag af ungkarlarne, ty sådana tålde ej han med mindre de kastade sig på giftermål; i motsatt fall fingo de emigrera. Nej, se gift, ordentligt, bofast, utmätningsbart folk skulle han ha, resten var bara slödder. Men för att eftertryckligt kunna predika denna stora grundsats, beslöt han, som var enkling, att ännu en gång lägga sig till med en sqwaw, allrahelst han tyckte sig hafva en nästan för kolossal wigwam, ty herrgården var bygd i stor stil. Nå, han annonserade i en hufvudstadstidning och det förvånade folket fick en vacker dag se en ung, täck, elegant stockholmska stiga ur patronens skraltiga chäs och denne, iförd styfva fadermördare och den bästa af sina gamla frackar, trippande nyter bakefter. Den nya patronessan hade för en månad sedan koketterat bort cigarrer vid Gustaf Adolfs torg, men blifvit oense med sin senaste vän, och reflekterade derföre, ärelysten och icke så litet praktisk, jemte 55 stycken andra ungmör, på den i allo lysande och i *nästan* allt fullkomligt sanna annonsen. Det mest lockande var naturligtvis »äldre man», »brukspatron», »stor förmögenhet». »Gladlynt» var nog rigtigt på sitt sätt, men hvad godoch fromheten anbelangar, så voro dessa egenskaper endast ett par af de hvita lögner, som bruka fernissa upp dessa numera så ogenerade giljanden. Jo, nog fick *den* vackra spekulativa ungen det trefligt. Hon, som hade spetsat på drottningsrol, bjudningar kors och tvärs, åkning till kyrkan efter spann, vistelse i Stockholm vintern om, loge på operan, fullt upp med pengar och sömmerskor hos sig sex veckor i taget, fann sig efter fjorton dagar så genomgående bedragen på konfekten, att hon icke ens gjorde sig några illusioner. Hon blef till och med lurad på sin älsklings lekamliga förhållanden, ty hon hade inbillat sig att efter några års försakelse få paradera som stenrik enka och göra sina gamla bekanta gröngula af afund.

Digitized by Google

Men gubben var segare än så och det fans ingen rimlig skymt till hopp att få död på honom de närmaste tjugo åren. Hon lefde ett uselt lif. Det enda, som tröstade henne något i denna för utåtvända naturer så gränslösa olycka, var ett vackert möblemang, som följt med vid köpet och som gubben fått för så godt som intet. En påskafton brann imellertid hela tutten upp genom vådeld. Patron sände strax sin fru till en närbelägen småstad, der ingen kände henne, med femtio kronor och uttryckligt löfte att ej sända henne mera. Sjelf stannade han qvar och gnuggade händerna. Den prydliga mangårdsbyggnaden var ju högt försäkrad och nu bygde han raskt och hurtigt ett litet anspråkslöst kyffe, hvilket han efter sin märkvärdiga smak möblerade med en hop gammalt rassel, som han köpte på auktioner i omnejden jemlikt den kalkyl han uppgjort med sitt eget hedersknyffliga jag. När han ändtligen fått »våningen» på Gnideholm i ordning, lät han sända efter den unga frun och satte sig att vänta på henne i en stökig länstol, betraktande ett bohag, som bestämdt icke fanns hopskrapadt på något annat ställe i de begge hemisfererna. Bland mera framstående artiklar hade han fått tag uti en besynnerlig dragkista med något slags kinesiska inläggningar, snarlik ett mindre positiv, hvars ben ersattes med omålade träklossar, hvilken säregna möbel ytterligare pryddes af en uråldrig toalettspegel, låg och smal, försedd med en massa små lådor, hvari han slagit träpluggar i stället för det forna elfenbenet. Vidare fans der en vidunderlig säng, lagom åt ett dussin välgödda munkar, tvättställningar af medeltidskonstruktion, fantastiska rococostolar med defekta säten jemte en hel hop annat i samma väg. Han tog väldiga prisar och såg med välbehag på sina lösören, och när gemålen ändtligen kom och häpen studsade vid åsynen af detta museum, låg det

Digitized by Google

en så gemen blandning af slughet, trots och djerft begabberi i den blick, hvarmed han från sidan betraktade hennes utskjutna underläpp och fuktiga ögon, att man tyckte sig höra suset af Nemesis' vinge vid anblicken af all denna krassa nedrighet och gäckade fåfänga, som under tystnad stirrade mot hvarandra på detta dystra och ogästvänliga ställe.

Den ende också, som helsade på (utom några grannar, som aktade sig att återkomma), var brorsonen Samuel, hvars person och doftande egenskaper slogo an på patronessan och för hvilken de långnästa torparne framhviskade sina bekymmer, alldenstund de redan funderat ut andemeningen med de der bommarne. Gubben derimot skröt, att han hade sin karl för 60 öre sommaren och 50 öre vintern, hvilket allt sammanlagdt plus den dåliga maten jagade Samuel derifrån fortare än ämnadt var och än som måhända fullkomligt harmonierade med fru patronessans »stockholmska» känslor.

2.

På jubelfesten.

Den oförgätlige 5:te September 1877 stod en med utmärkt omsorg klädd ung man på perrongen vid Upsala station och betraktade de resande, som med hvarje tåg strömmade till jubelfesten.

En massa studenter hemtade der diverse slägtingar, vänner och framförallt väninnor, så att det var ett förfärligt snattrande och bråk och springande och fjeskande

Digitized by Google

hela den lifliga festveckan. Den unge mannen hade dock ingen del eller lott i det familjära snicksnacket, alldenstund ödet låtit honom komma till verlden med den oskattbara förmånen af slägtingar, som ingalunda löpa på jubelfester, der de, strängt taget, egentligen ingenting hafva att skaffa.

Nu anlände nästan på en gång ett tåg från Krylbo och ett från Stockholm, och herr Samuel Lugnqvist (ty det är klart, att det var han), sög på sin eleganta promenadkäpp och bekikade förströdt, huruledes vagnarne öppnades, en mängd folk krälade ur dem och en mängd annat folk knogade imot dem, så att det artade sig till en liten stockning. Men midt igenom hela röran trängde sig plötsligt en rund, beslutsam figur. Man såg hans bakåtlutande brunskiftande hatt dyka genom massan som ryggfenan på en haj, och fram på perrongen störtade med uppspärrad mun och en konstig nattsäck i handen ingen mer eller mindre än herr patron Lugnqvist från Gnideholm.

Hans små, grå, men alltid på vid gafvel stående ögon snurrade omkring i menniskohögen, snabbt, ifrigt och tillitsfullt. Med ett språng, som icke aktade något heligt, störtade han fram och knuffade den käppsugande sprätten i sidan.

— Det var då för väl du var här, Samuel — sade han brådskande på sitt vanliga sätt. — Tag nattsäcken här, medan jag springer efter korgen! — Och dermed dök han tillbaka och in i vagnen efter en ofantlig dalkarlskorg, som visst aldrig någon annan menniska än persona qvæstionis skulle ha försökt smuggla in i en tredje klassens kupé.

— Så der ja, Samuel, du stod som om du varit kallad — grymtade gubben, i det ett belåtet grin visade den gamla, ännu hela tandraden. — Tag nu nattsäcken och visa mig vägen, min gosse!

Digitized by Google

— Hvart då? — frågade brorsonen temligen vresigt, tack vara nattsäcken och — vi taga för gifvet — sällskapet med.

— Hvart då? Det var en fråga, det! Hem till dig, förstås. Tror du, jag skulle anlita annat folk, när jag har dig här? Du har ju ett rum nånstans här i trakten, hvasa?

— Har, ja . . . men inte kan farbror kinesa hos mig, jag har bara en soffa.

— Strunt i det, du — vi ligga väl skafötters. Se så, gå på nu, det är väl inte lönt att stå här i ett tocket hallorum och huttla och prata.

Och det tjenade verkligen ingenting till att huttla med den gode onkel Lugnqvist för hvem som helst, allra minst för brorsonen, som mången gång i yttersta tysthet funderat på hans stora plånbok, fastän det alltid stannat vid en viss stilla trånad, ty han kände honom och visste, att det hydrauliska instrument icke fans i verlden, som skulle kunna pressa pekunier ur den gubben. De tvänne extremerna lunkade alltså i väg och det skedde icke utan ansträngning att komma fram ända till brorsonens högqvarter. Farbrodern satte korgen vid dörren, slog sig ned i soffan och betraktade några ögonblick rummets efter vanliga begrepp ganska ordinära inredning.

— Här bor du ju som en rigtig prins, efter allt hvad jag ser.

— Åh, lappri. De flesta här bo mycket bättre än jag.

— Hm. De ha väl bättre efter styfvern också då, tänker jag.

— Kanske, kanske också inte. Åtminstone ha ej alla en så rik farbror . . .

— Farbröder ä' allt ena bra stora lyxartiklar, när de ä' så funtade som jag, hvasa? — frågade han och drog upp en ofantlig laddning snus i den breda näsan.

Digitized by Google

— Ja, nog äro de det — svarade Samuel med skärpa, ty han brydde sig egentligen icke om att krusa gubben, något som denne för öfrigt aldrig i gemen kunde tåla. — Men de äro ändå inte så utan sin stora nytta.

— Ser man på, ser man på. Nå, men, Samuel lilla, hvad kan du ha haft för nytta af *din* gamle farbror, ty för så vidt jag vet har du aldrig haft någon tocken, undantagandes mig, hvasa?

— Ingen köttslig åtminstone — svarade han ännu kärfvare, retad af det sarkastiska draget i de klipska ögonen. — Nytta, nej icke särdeles åtminstone. Inte så mycket jag kunnat lägga på ögat, utom litet gästfrihet, skogsluft och en säng på Gnideholm.

— Det blef du då inte fet af, min gosse. Du saknade vinerna, punschen och källarmaten. Jo jo. Vi lefva bara på husmanskost, kan tänka. Du gaf dig godvilligt på tredje dagen, men det gjorde du egentligen dumt i, min gubbe, för se, tåget körde just då öfver en af mina bästa tackor och vi kunde aldrig fortare få färskt — skrattade gubben, snytande sig med en ofantlig blårutig näsduk, det enda plagg, som han icke tycktes särdeles hushålla med.

— Nå, nå — återtog brorsonen lugnare — det finnes någonting här i verlden, som heter indirekt också.

— Någonting hvad för slag?

— Eller med andra ord: det är bättre att ha slägtingar än att vara utan i allmänhet och bättre att ha dem rika än fattiga i synnerhet.

Hm. Det vete knäfveln. Kain slog ihjäl Abel derför att de voro bröder, och hvad anbelangar den der synnerheten, så tviflar jag på att ha varit något synnerligt för dig, eller hur?

— Åh, inte så utan ändå...

Digitized by Google

— Hva' falls? Du måtte väl inte ...? — Och gubben flög upp med ögonen skiftade som på en kräfta.

— Pah, var inte barnslig, snälla farbror. Saken är enkel nog. Det stärker alltid ens kredit att ha en rik barnlös onkel, som folk inbillar sig att man får ärfva, fast man inte får så mycket som ...

— Ha ha ha — skrattade gubben — mycket bra, sannerligen alldeles ypperligt. Har du kunnat lura dem med det? — hviskade han lågt och ifrigt, under det att de små ögonen åter flinade gladt och lustigt i det groteska ansigtet.

— Jag har ej lurat någon menniska. Inte kan jag rå för, att de ha reda på, att de tro ...

— Nej, inte kan *du* det, min gosse, inte *du*, inte *du*, hi hi hi! — Och dermed började gubben hvissla på »Den tappre landssoldat», den enda melodi han sade sig tycka om. För öfrigt var hvisslingen hos honom ett tecken till lifligare funderingar. Sedan melodien behörigen var genomgången, yttrade han långsamt och icke utan en viss högtidlighet: — Hör på du, Samuel, jag har egentligen aldrig haft någonting imot dig, utom att du kostar på dig väl mycket kläder och jag menar du allt är en galant pojke på det hela taget och en klok en med, för allt hvad jag kan tycka, eftersom du aldrig satt ifråga att jag skulle kasta pengar i sjön för dig, emedan du haft nog vett att inse att något i detta syfte — som vi skulle säga på stämman — aldrig gått igenom. Derför har jag tyckt och tycker rasande bra om dig — och — så — så — Ja, ja ... Hvem vet? Det der indirekta ... hvaba? — Och så bjöd han på snus och såg rigtigt skinande ut.

Samuel sneglade på honom, men sade ingenting. Han hade lärt känna sin hygglige farbror både utan och innan så der tämligen och märkte att han på något vis var i

Digitized by Google

behof af hans hjelp och nu ville göra några bugter och slå blå dunster i synen på honom.

Som han imellertid ingenting svarade, tog gubben locket af den stora korgen och framdrog derur åtskilliga matvaror, instufvade i gamla tidningar och en dugtig kantin med rusgifvande drycker. Han bullade upp på det snygga divansbordet och inbjöd den unge eleganten att deltaga, hvilket dock denne artigt refuserade. Sedan festmåltiden var afäten, viktualierna nerpackade och allt i ordning, gingo de ned på Rullan och sutto der som ett spektakel vid en tuting. Gubben studerade noggrant festprogrammet, talade i öfrigt om likgiltiga ting och så gingo dessa blodsförvandter hem och slumrade den qvällen.

Gubben var tidigt i farten, väckte brorsonen och meddelade .honom sitt förslag att de skulle tillsammans deltaga i processionen från Carolina, för att få god plats i domkyrkan. Samuel hade nog anat, att gubben ville ha honom till cicerone under festen och funnit detta afskyvärdt med hänsyn till det uppseendeväckande uti att han, mönstret af elegans, skulle gå och lovera med ett sådant gammalt åkerspöke, som i sjelfva verket icke *var* något annat för den, som sväfvade i okunnighet om hans rikedom — och den stack då sannerligem ej ut genom gubbens knapphål. Men att gå med honom i festprocessionen, var för rasande. Det dugde dock sällan att säga nej åt Anders Lugnqvist, och så måste Samuel, som höll på, att inga obehöriga finge deltaga i högtidståget, gifva upp gärdet, när gubben förklarade, att han ville se hvem som kunde hindra *honom* från det, hvarförutom den tid nog kunde komma, då brorsonen kunde behöfva en vän i viken, med flera starka skäl.

Patronen tog nu fram rakdonen och narrade Samuel, trots all förargelse, att skratta öfver de befängda ansigtsgymnastiska grimaser, som gammalt folk alltid begagna,

Digitized by Google

i dåraktigt syfte att få bugt på det skrumpna skinnet. Så satte han på peruken, som var väl nött och för kort i bakstammen. Men denna fatala brist doldes fiffigt af ett par ofantliga fadermördare, hvilkas makar bestämdt icke kunde uppletas bland alla de äfventyrliga kragfasonerna på hela jubeltillställningen. Byxorna företedde ingenting ovanligt, undantagandes att de lästat upp sig på de vida stöfvelskaften, der de under gången kröpo inimot en fot till väders från galoscherna, som han nödvändigt skulle ha på sig; men, o I alla Storbrittanniens clowns och fastlandets pajazzos! »Mycket hafver jag sett och mycket hafver jag upplefvat», säger Löpar-Nisse i Vermländingarne, »men maken till frack hafver jag ännu aldrig skådat!» Det var ej nog med de fyra knappraderna, knapparna voro icke blott stora utan ock förgylda, alldenstund denna högtidsdrägt förskref sig från den tid gubben var illiterat rådman i X:e. Västen, gul af ålder och de långa vimplande halsdukssnibbarna togos snart om hand af det ymniga snuset och gåfvo gestalten i sin helhet ett utseende af tankspridd sinnesfrånvaro, som gubben sjelf alldeles icke var bekajad med. När han sålunda stod der midt på golfvet och utan möda drog på sig ett par gamla bomullsvantar, önskade brorsonen honom ditt pepparn växer och kände den fond af moraliskt mod, hvaröfver han alltid trott sig kunna oinskränkt disponera, sjunka ned i likhet med noll.

— Nå, är du inte i ordning ännu, du ser ju hur folket kilar i väg allt hvad tygen hålla.

— Var bara lugn, farbror är i de akademiska qvarternas stad. Nog hinna vi; men tänker farbror verkligen gå i processionen?

— Om jag tänker? Tror du, att jag farit så lång väg för att inte vara rigtigt med på ståten? Tror du, jag skulle kasta bort så mycket pengar för att stå här

Digitized by Google

på en gata och se en procession gå förbi och ingenting vidare. Nej, med ska' jag vara, med öfverallt och se på dem och ...

Ja, det stod ej att ändra. Med visst ingen jubelmin tog Samuel på sig den doftande fracken och så knogade de af. Jag afhåller mig från att skildra fanorna, folket, äreportarna och allt det der. Tidningarna voro på sin tid pin fulla deraf. Menniskomassan stod uppställd på bägge sidorna om den långa gatan, högtidsklädd och städad och begapade med intresse alla notabiliteter, som drogo upp till Carolina. Gubben struttade i väg med korta och hastiga steg och lät de pigga ögonen oförskräckt kila igenom de tätt packade lederna. En och annan tog af sig hatten för honom, hvilket föranlät gubben att svänga sin egen gamla trotjenare i luften. »Det är en dansk», hviskade en. »Måtte väl se att det är en pommerinkare», svarade en annan i docerande ton. »Den är ingen dufunge, den», anmärkte en gammal skomakare och betraktade hans galoscher med fundersam min. Så kommo de uppför backen. Det var värsta persen, ty der stod studentkåren, landets blomstrande hopp. Tjufpojken lyste ur ögonen på ynglingarne, när det underliga paret drog förbi, men decorum lade hinder i vägen för några tydligare munterhetsparoxysmer.

Samuel ville hafva sjunkit genom jorden, men underverkens tid är förbi. Framåt kilade farbror, allt högtidligare, allt mera trippande. Utanför trappan till portalen stod hedersvakten. Vid passerandet af denna fick Samuel en häftig knyck i sidan.

— Tag af dig hatten, ser du inte de skyldra för oss! — hviskade gubben och rätade på sig.

Så gingo de upp för de breda trapporna under ett fasligt fnysande och pustande af gubben. Allt högre och högre klefvo de på. — Det här huset måtte inte

Digitized by Google

innehålla annat än trappor och f—n måtte bo här för en jemna — utbrast gubben, torkande sin svettiga peruk.

Men ändtligen voro de framme och anblicken som mötte dem, sannerligen oförgätlig för en hvar, som fick tillfälle att skåda denna syn. Hela den imposanta salen var full af glänsande uniformer, underliga kåpor, doktorshattar, gubbar med guldkors om halsen, mer eller mindre dekorerade frackar, hvarförutom en mängd prestkragar simmade som bojar litet hvarstädes i det svarta hafvet. Samuel stannade, bländad och förlägen inför denna lysande samling af ryktbarhet, lärdom, rang och börd, obeslutsam hvart han i hastigheten skulle sticka sin förkrossande obetydlighet; ty *här* kände han den nogsamt.

Men nu först kom farbrodern rigtigt i farten. Med några språng var han midt i salen, tätt vid en grupp af guldsmidda uniformer, tillhörande antagligen några af statens allra högsta tjenstemän och åtskilliga af de celebraste gästerna. Der fattade han för ett ögonblick posto, tog fram den blårandiga näsduken och snöt sin breda näbb så eftertryckligt, att det rungade i salen. Allas blickar vände sig i ögonblicket på gubbens groteska uppenbarelse, som grinade insinuant och log som en gammal satyr, tog så fram sin gamla näfverdosa och hade nog varit karl att bjuda hela den fina societeten på Rettigs rappé, om icke excellenserna med något liknande förfäran på sina djupsinniga ansigten i rätt tid vetat draga sig tillbaka.

Efter att hafva gjort diverse kryssningar kors och tvärs, återvände han ändtligen till brorsonen, som ännu blygsamt höll sig vid ingången.

— Hör du, Samuel, hvad är det der för ena gökar, de der med blågula skärpen, som springa omkring och fjeska öfverallt?

— Det är marskalkarna.

Digitized by Google

— Hva'falls? Marskalkar? Det är väl inte något bröllop här, hvad jag kan tycka.

— Det är studenter, som upprätthålla ordningen och anvisa platser.

— Nå, det var då galant.

I detsamma kommer en af bemälde herrar, farande förbi som en raket.

— Hör nu, herre!

— Hvad behagas?

— Hvart skola vi ta vägen någonstans, när det en gång ska' till att bli ordning i den här tillställningen?

Studenten betraktade den frågande med alla möjliga tecken till häpnad. Ändtigen drog sig hans vackra ansigte till ett putslustigt leende och, pekande på en af sidogångarne, sade han artigt:

— Der bland hospites, förmodar jag.

— Hör du, Samuel, vi sk'a på hospitalet — hviskade gubben. — Nå nå, det kan göra detsamma hvar vi ä', bara vi ä' med.

Nu stodo på ett ställe i den ofantliga salen några lyckliga promovendi med de segslitna frukterna af sitt vetande hopade i en mängd afhandlingar, som de icke tycktes sticka under stol med, efter hvad det syntes, ty till åtskilliga vetenskapsmän, som passerade, utdelades frikostigt de prydliga exemplaren. Gubben Lugnqvist hade icke väl fått syn på detta, förrän han skuttade dit.

— Det är väl tillåtet? — frågade han med sin fryntligaste min.

Naturligtvis svarades med en bugning, hvarpå gubben annekterade ett exemplar af hvarje sort och försedde sig dessutom med alla slags program, som på de stora kulturspråken voro affattade till hjelpreda åt främlingarne.

Med dessa skatter under armen kom han trafvande

Digitized by Google

öfver till brorsonen, hvarefter bägge begåfvo sig till den åt hospites anvisade sidan.

I ett fönster derinvid lågo kransar, band och knappnålar att begagnas af forna filosofie doktorer, som nu deltogo i promotionsfesten. Gubben hörde huru ett par sådana rådslogo, om de skulle taga sig hvar sin af dessa extra prydnader på frackarna, hvilket de också mycket rigtigt gjorde.

— Hör du, Samuel — hviskade gubben plötsligt — jag tror, vi taga oss hvar sin, vi med.

Brorsonen ruskade på hufvudet. Troligen hade han inga ord för en sådan fräckhet, men gubben, som aldrig varit så noga i sina dagar, stöflade fram och fästade den största krans, han kunde leta ut, midtpå en af sina besynnerligt urklippta frackslag.

Efter många vexlingar fram och tillbaka, kommo ändtligen äfven våra hjeltar med i tåget och folket betraktade med vördnad patron Lugnqvists burleska företeelse, inklusive snuset och den betydelsefulla, dinglande kransen, ty ju besynnerligare och orimligare de främmande gubbarne förekommo denna dag, desto lärdare och ryktbarare trodde man naturligtvis, att de voro.

Processionen framgick i sakta mak, med denna högtidliga släpighet, som just anstår en jubelmarschering, och man hade godt tillfälle att se sig kring bland mängden. Gubben frågade sin brorson om en och annan ledamot af de åskådande »hajarna» och brorsonen, som skämdes högeligen öfver hans pekningar och gestikulationer, blef allt tystare och tystare, så att patron fann sig föranlåten att öppna språklådan med sin andre sidokamrat, en svartmuskig, liten karl med blåa glasögon, men då denne svarade honom på utländska, antog också gubben den buttra min, hvilken anses mest passande vid dylika tillfällen och

Digitized by Google

intågade sålunda, dyster som en augur, genom domkyrkans ståtliga portal.

Genom ödets snarare än marskalkarnas vexlingar hade »hospites» kommit i ordningen före både herrarne af lagen och evangelium, så att våra hjeltar skickades af eftertruppen ett godt stycke framåt i Domkyrkan. Leden brötos nu godvilligt och en hvar sökte sig plats, der sådan bäst kunde erhållas, hvadan Samuel begagnande detta lämpliga tillfälle att komma för sig sjelf. Men gubben hade icke förr märkt denna manöver än han trängde efter honom, som gälde det lifvet. Den gången var brorsonen honom för snabb och kröp behändigt bakom en hop manhaftiga officerare af Uplands dragoner, som med sina hvita uniformer och breda ryggar betogo gubben den nödiga utsigten.

Det återstod sålunda ingenting annat än att skaffa sig så god plats som möjligt, hvadan patron Lugnqvist knogade upp till några ärevördiga herrar, och efter mycket bugtande aktade han icke för rof att slå sig ned tätt bredvid den till utseendet allra ärevördigaste ibland dem.

Det var en äldre, fetlagd herre med glatta kinder, halftumsbreda små polisonger, peruk och en ofantlig hvit halsduk, hvilken såg ut att vara ett penitensmedel för vanligt folk, men som hos detta upphöjda väsen representerade det gravitetiska elementet genom att aldrig låta den trinda hakan falla ned i det triviala. Ögonen färglösa, men vattlagda, stirrade rakt framför sig. Det syntes visserligen på en lätt skiftning i hyn, att han observerat sin oförmodade granne, men ögonen rördes ej märkbart.

Promotor höll ett tal på latin. — Får det lof att vara en pris de contenance? — frågade patron Lugnqvist höfligt sin granne. Intet svar. — Brukas det? — med en liten sidoknuff. Den ärevördige betraktade den efterhängsne ett ögonblick med ¾ nedfälda ögonlock, men sade

Digitized by Google

ingenting. — Jag ber om ursäkt, men hvad är det han säger der framme? — Intet svar. — Jag ber om ursäkt, mitt namn är Lugnqvist, brukspatron Lugnqvist på Gnideholm. — Den ärevördiges ansigte drog ihop sig till en liten munter, rund solskifva, hans feta hvita hand med den stora signetringen dök ned i patronens snusdosa och tog några korn. — Och mitt namn teologie doktor Pompasius — hviskade han med len röst. — Nu börjas promoveringen.

En mängd äldre personer gingo nu fram till promotor, som för hvarje af dem tog fram en hatt ur estraden, satte den på ett framsträckt hufvud, sade några ord, hvarpå den nye doktorn bugade sig, marscherade ett stycke, fick ett hvitt paket af en annan herre, bugade sig igen, fortsatte promenaden och bugade sig ändå djupare för ett par andra herrar och gick derpå och satte sig.

— Hvar i alla dagar får karlen alla hattarne ifrån? — hviskade gubben Lugnqvist. — Det här ser precis ut som Olivos trollerier i verlden, men att alla passa, det är då för märkvärdigt. Jag har hela tiden stått och tänkt att någon skulle få hatten öfver öronen, men alla ä' de som gjorda åt dem.

Herr teologie doktorn gaf honom småleende några upplysningar, hvaröfver han kände sig mycket belåten, men kunde icke undgå att undra på, huru gammalt folk, som inte hade ett hårstrå på hufvudet, ville styra ut sig med stora kransar, som dinglade ned på kaftanerna och funderade ändå mer öfver, att synbarligen ingen annan än han fann detta så öfvermåttan löjligt.

För öfrigt utgjorde patron Lugnqvist en bland de tacksammaste och mest förvånade vitnen till denna storartade ceremoni, höll sig mycket stilla och tyst, med undantag af att han en gång snöt sig så, att direktören Josephson var nära att falla ur takten.

Digitized by Google

Ändtligen dånade studentkörens »Låt dina portar upp» och templet tömdes så småningom. Gubben gick dock qvar bland en mängd andra nyfikna, som suckade efter att se de i domkyrkan då exponerade fornsakerna; men herrar marskalkar afböjde förevisningen så energiskt, att till och med gubben nödgades aftroppa, den siste likväl af alla hospites.

Han intog en dugtig middag ur korgen, en tupplur på soffan och var, med det nationalfärgade festmärket dinglande bredvid jubelkransen, den förste genom grinden till botaniska trädgården.

Det var sannerligen en verklig folkfest. Glada och högtidsklädda skaror lyssnade till talare från skilda länder och studentsången klingade varmt och friskt från trappan till blomsterkungens palats. Den ofantliga menniskomassan packade sig tätt kring Linnéanum, för att uppfånga det florilegium af franska, tyska, italienska och skandinaviska fraser, hvilka om hvarandra genljödo i den vackra aftonen. Herr Samuel hade numera icke svårt att slippa sin treflige farbrors sällskap och den senare var så ifrig att rigtigt njuta af allt möjligt, att en sådan bagatell lätt bortglömdes. Han klängde sig fram närmast trappan till höger, der han kom ansigte mot ansigte med oratorerne och befann sig dervid snart på föga afstånd från konungen, som just slagit ned der. Gubben Lugnqvist bestod sig, dagen till ära, med den ovana njutningen af en cigarr, som han bearbetade med samma energi, hvilken utmärkte hvarje hans lifsgerning. Nu råkade röken ej vara af finaste slag, hvarför en hop folk omkring honom tog sig till att hosta på ett betecknande sätt. Men gubben bolmade och smackade lika oförskräckt. Då kom en mycket förnäm herre (man tror kammarherre) och hviskade några ord i rökarens öra. Denne drog ett par dugtiga bloss och svarade derpå med ögonen i vädret:

Digitized by Google

— Hm, min bäste herre, men här måtte väl för tusan ändå vara rökkupé, åtminstone så långt jag kan upptäcka.

Måhända i sitt innersta något berörd af den ovilja, hvilken, blandad med konvulsiviska fnittringar, gaf sig luft bland vitnena till denna scen, måhända också förtretad öfver att man appläderade och ropade »bravissimo» åt en professor från Bologna, som ingen menniska förstod, lemnade han sin fördelaktiga ställning och egnade i stället så mycket större erkännande åt punschglasen, som stodo uppradade på de långa borden. Dessa freqventerades under tiden hufvudsakligen af pojkar, som redan hunnit lifva upp sina små hjernor till en mycket betänklig grad. En mängd af dem slog sig snart i slanger med gubben, som genom sitt lyckliga yttre just var egnad att få sådana muntergökar i humör. Säkerligen hade det kunnat gifva ett halft dussin genremålare goda motiver att se dem klinga med honom, lägga bort titlarna, göra grimaser bakom ryggen och draga honom i de långa frackskörten. Gubben blef också allt mer uppspelt, appläderade det kostliga fyrverkeriet och märkte vid det något misslyckade elektriska ljuset en annan gubbstut med kragbanden hängande ner bakpå fracken och tummen om grepen af ett glas. Det var den ryktbare professor Samselius, som nog visste, hvad universitetet tålde vid en allmän jubeldag, och nu höll tal för landets gryende vetenskapsplantor och bad dem alla kalla honom för farbror. Det var en man för patron Lugnqvist det! De kommo tillsammans, lade bort titlarne och vandrade sedan arm i arm till festvåningen på Gästis, der deras lifvade konversation gjorde succès pyramidal och väckte en sådan uppståndelse, att den fine Samuel, som satt ensam, melankolisk och undangömd vid en biffstek, äfven begaf sig ut i salen, der hans gentila figur händelsevis just letade sig väg till patronens nöthinna.

Digitized by Google

— Nej, se Samuel! — ropade han öfverljudt — kom hit, din friserade gynnare, så ska' du få höra på professorn här. Hör du, professor, det här är min brorson, en tusan till gentil gosse. Se så, Samuel, var nu inte bondblyg, när du kommer ibland lärdt folk, för se då tro de, att man ingenting vet. Men var bara lugn du, det är inte så mycket med dem heller, när allt kommer till kritan.

Allas ögon fästades på Samuel, hvars parfymer och moderna kläder icke räddade honom från att genast blifva en skottafla för de glada gästernas speglosor, medan den burleske och oförsynte gubben hade fritt språk och tycktes dem vara en rigtig jubelprisse. Ja, sådant *är* lifvet, gunås. Samuel måste sätta sig invid de gamle männen ehvad han ville eller icke, tilldess professorn ändtligen af idel jubelskäl måste bryta upp till sina penater.

Men gubben Lugnqvist var nu kommen till den punkt här i verlden, då menniskan känner, att hon icke alltid vandrar i en jemrens dal, då hon, liksom den store Göthe vid första anblicken af det tjusande Italien, tycker sig komma från en hvalfiskfångarfärd till ett ställe, der hon verkligen har sitt hem. Anders Lugnqvist hade äfven sina arkadiska stunder, fastän de föllo inom det allra sällsyntaste gebitet bland allt sällsamt här i motsägelsernas verld. En sådan var nu nära och han stod redan i smöret på den för honom nästan okända oas, som kallas Glädjen, och ingen Samuel i universum, allraminst den fläpige brorsonen, kunde få honom derifrån. Denne gjorde visserligen ett par attacker med förnuftsskäl och slägtkärlek, men utan ringaste framgång, och för att undvika de allt för stora folksamlingarne, styrdes derför kurs på »Taddis».

Hvem känner eller rättare kände icke sekter Theorén, den älsklige unge gubben med det vackra ansigtet, grå

Digitized by Google

polisongerna, öppna hjertat och öppna handen? Han, som alltid var sjelfskrifven ordförande i så många muntra gillen och general en chef på isynnerhet denna restauration, hvars »himmel» (ty äfven de der lokusarna nyttja sådana) beredvilligt för honom med stab öppnade sin luftiga famn.

Också denna minnesvärda jubelafton satt han der med ett valdt manskap omkring den ofantliga festbålen, hvars slef med ytterst korta mellanrum svängdes omkring brädden, alldeles som det går till i det mystiska spelet »Rättvisan», då ödet genast träffade ett talträngdhetens offer midtimot slefskaftet. Stämningen i sällskapet var i allmänhet hög.

Våra hjeltar inträdde. — Får jag köpa två toddar utaf de billigaste — ropade gubben i det han stagade fram sin peruk, ajusterade jubelkransen och det blågula märket, drog upp de ofantliga fadermördarne och derefter tog sig till att studera företeelserna i rummet.

Hjeltarne gjorde större intryck än som var förenligt med tit. Samuels känslor. Hans granntyckta öga märkte de blickar, hviskningar och homeriska löjen, hvilka med ens lade nytt kol på den vid deras inträde något slocknande härden för fåfängligt tal vid det båldrickande bordet. Och så var äfven händelsen. Folk med endast högst ordinära anlag för det komiska kunde omöjligt undgå att fundera öfver, huruledes dessa tvänne figurers — liknande hvarandra ungefärligen som Diogenes borde taga sig ut bredvid Emile de Gruytters — banor någonsin kunnat löpa tillsammans. Man såg, att en rådplägning uppstod vid sekterns bord och kort derpå kom denne med ett glas i hand fram till de bägge främlingarne.

— Mine herrar — sade han med denna glada min och detta öppna ansigte, hvilka intogo allas hjertan —

Digitized by Google

tillåten mig inbjuda herrarne att deltaga i bålen derborta. Det fins en hel hop qvar i den ännu.

Samuel gjorde försök att på diplomatisk väg afböja den saken; men gubben förekom honom. — Oändligt tacksam, min bäste herre, stor ära! — Se så, låt bli och drag i frackskörtet, du Samuel, du är minsann inte för god att ta imot när herrn är så obligeant — yttrade han på sitt afgörande sätt, mottog den arm, som sektern med tillgjord högtidlighet bjöd honom och kom så fram till det nya sällskapet med värden på ena och Samuel på andra sidan.

— Mina herrar, här tillför jag sällskapet en hedersledamot...

— Patron Lugnqvist, Anders Lugnqvist rätt och slätt från Gnideholm, ingenting vidare — inföll gubben med en siratlig bugning. — Och en fanken till onoslig brorson, sprätthöken här bredvid mig. Han ser inte illa ut värst, men förståndet är desto klenare. De ha minsann uppkallat honom efter Samuel, den der domaren i Israel, men Gud nåde oss för *den här* Samuel, beträffande omdöme, skål, mina herrar!

Den skålen dracks under jubel. De glada gossarna funno genast på preludierna, att de här gjort en lycklig fångst, och de bedrogo sig sannerligen icke.

För hvarje ny skål, som vanligen hade honom, Gnideholm, landtbruket, handeln, industrien m. m. till föremål och alltid frambars i de mest bombastiska ordalag, pepprade med upsaliensisk cayenne, för hvarje konsumerande af den gula vätskan, blef gubbens ansigte allt rödare, men mera fryntligt, ögonen allt mindre, men mera glänsande och viftningarne med näsduken allt häftigare. Jag har hört ögonvitnen berätta hela den komiska tillställningens alla detaljer, huru samtliga närvarande slogo sig ihop i ett enda stort kotteri, huru gubbens

Digitized by Google

burleska humor just fann sitt rätta bataljfält, huru han visste att upplägga de rika frukterna af sin långa ekonomiska erfarenhet på originelt rafflade skålar och i så besynnerliga grupper, att åhörarne lågo trefjerdedelar af dessa dyrbara timmar hopvikta som rakknifvar i de mest våldsamma attacker af renaste skratt.

En enda episod vill jag här omnämna, i synnerhet som den berör våra hjeltar alldeles särskildt. Då stämningen var som högst, äskade sektern nämligen tystnad och höll ett tal, för hvars likhet med originalet jag visserligen icke här åtager mig att på samvete ansvara, men som dock lärer haft ungefär följande lydelse:

— Mina herrar! I hafven i dag varit vitnen till en fest, hvars make Upsala aldrig skådat och antagligen icke får skåda förrän 400 år härefter, då vi af lätt insedda skäl ej äro tillräckligt lämpliga att närvara. Tyvärr har jag varit ur stånd att bivista promotionen och är mycken ledsen deröfver, eftersom jag tycker om sådana akter; men jag vet sannerligen icke just något, som hindrar oss från att anställa en liten extra promotion här i detta upplysta sällskap; ty hvart jag skådar, ser jag promovendi, som icke torde anses ovärdiga en slik ära. Här ha vi nu bland andra en gammal hedersman, hvars vördnadsväckande frack visserligen prydes af den betydelsefulla kransen, men som jag dock starkt misstänker (hör!) icke hafva mycket obytt med parnassen i sina dar. Alla närvarande torde dock instämma med mig, att vi på stående fot promovera patron Lugnqvist till jubelfilosofie-doktor! Lefve han!

— Hurra! — hördes från alla kanter.

— Och nu — fortsatte talaren — mottag nu den krans farbror så väl förtjenar! — Och dermed virade sektern ihop sin stora rödrutiga linnenäsduk och satte den på jubilarens nötta peruk.

Digitized by Google

— Skott, mina herrar, skott!

Glasen slogos hårdt mot hvarandra och tömdes i botten. De fyldes ånyo och den improviserade promotorn fortsatte:

— Herr doktor! Ordet philosof kommer, såsom vi alla veta, af philos vän och Sophia vishet. Ergo äro filosoferna ingenting annat än vishetsvänner. Herr doktor! Den sanna visheten, denna märkvärdiga filosofiska sten, som de gamla så länge förgäfves kucklade med, den har ni funnit utan så mycket besvär, den ligger i dessa gula droppar, hvilka framkalla glädjens blomster, äfven på den skrumpnaste kind. Lefve glädjen!

På denna toast följde »Fröjd i hjertan och pokaler», under hvars afsjungande stora tårar trillade ned på den unge jubeldoktorns purprade näsa; och sent eller aldrig torde anblicken af detta vaggande groteska ansigte med sin egendomliga jubellager försvinna ur de närvarandes minne.

— Och nu, mina herrar — tog den skämtsamme sektern åter till orda — sedan jubelpromotionen väl är förbi, böra alla, som känna kallelse för den vanliga simpla doktorsgraden, icke låta ett i sitt slag så ensamt stående tillfälle att förvärfva den för någorlunda hyggligt pris gå sig ur händerna.

Denna uppmaning kröntes med en framgång, hvilken gick ända derhän, att Samuel, som, trots sin utsökta begåfning för decorum, likväl icke var mer än menniska, också fick sin grad, hvarvid han efter mycken tvekan bestämde sig för den medicinska fakulteten, en promotion den der naturligtvis icke kunde ske utan hatt. Ceremonien lärer egentligen ha gått så till, att hatten först sattes hårdt på doktorns hufvud och derefter högtidligen stukades, för att erhålla de vederbörliga skrynkor, hvilka just utgöra det egna för sådana hattar.

Cigarröken insveper nu föremålen i allt tätare moln,

Digitized by Google

stämmorna blifva högre, sångerna antaga en mera oregelbunden rytm. Men qvarterna i domkyrkotornet ljuda lika högtidligt som alltid. Tempus irreparabile fugit. Man sjunger: »Se stjernorna de blänka» och »jag orkar mer ej tänka», och så slutades för åtskilliga varelser på vårt klot denna jubeldag, som ännu står så frisk i tusendes minnen.

*

* *

En banvakt var ute i farten klockan fyra på morgonen till dagen efter detta jubilerande, en fredag för öfrigt, men så var han också derefter. Banvakten gick med den långa käppen och balanserade på en skena, då han tyckte sig se något eget i den allé, som går från Vaksalagatan längs efter banvallen. Han gick närmare och upptäckte till sin förvåning två herrar, som sutto på ett bräde.

— Det var ena tidiga herrar, det här — tänkte banvakten. — Eller också måtte de vara bra sena. —

Vid nogare påseende fann han dem sofvande. Den ene var ung med raknadt långt hår, hvaröfver en hatt satt nedstukad till öronen; den andre hade en gammal näsduk knuten kring hufvudet, hvars kalhet till hälften täcktes af en upp- och nedvänd peruk. I öfrigt syntes på bägges kläder, att de gjort mången bekantskap med vår moder jorden.

Banvakten var en förståndig man och visste, att han icke gjorde dem någon otjenst med en liten påstötning. — Det är så godt herrarne vakna nu — ropade han — klockan är fyra slagen.

Den yngre af dem spratt till, öppnade med någon svårighet ögonen och såg sig omkring med gapande min. — Det är just inte tjenligt att sitta så der tunnklädd i kylan, synnerligast för gammalt folk — tillade mannen

Digitized by Google

förnumstigt. Samuel Lugnqvist (ty den unge sofvaren var ingen annan än han) såg frågande på karlen bakom sätet och började derefter smått ruska den gamle mannen bredvid sig, som höll sin arm stadigt omkring hans midja. — Farbror! Farbror! — ropade han — så vakna då, vi måste skynda oss hem, innan mera folk kommer, det här är ju en skandal. — Men gubben satt der orörlig med smålöjet på läpparna och ena handen konvulsiviskt tryckt omkring myrtenkransen på bröstet. — Farbror! — ropade Samuel ännu en gång och hårdare och gjorde med möda lös armen från sitt lif. Gestalten föll då tungt till marken. — Patronessan Lugnqvist på Gnideholm hade blifvit enka.

P. S.

Den 5:te September 1878 sågs en artisthårig ung man i excentrisk reshatt hoppa ur en af Gefle—Upsala-banans rödklädda kupéer ned på perrongen i Upsala. Han räckte med en åtbörd af oförlikneligt behag den glacéhandskade handen åt ett ungt, täckt, efter det allra senaste modet klädt fruntimmer, hvarefter bägge med glada ansigten skyndade in i väntsalen för att intaga en hastig middag och litet kyld champagne. Det var herr Samuel Lugnqvist och enkefru Lugnqvist, som sedan med samma tåg fortsatte resan till Stockholm, der de med äktenskapets säkra koppel förenade sina lätta öden på ett af hufvudstadens första klassens hoteller söndagen den 8 September ofvanbemälde år. Man ser nu detta par, i ständigt vexlande och supereleganta kostymer, gladt, förnämt och parfymeradt, alla dagar promenera på Stockholms fashionablaste ställen, följdt i hälarne af en betjent i rikt galoneradt livré och tvänne japanesiska, barskinnade, skälfvande hundar.

Digitized by Google

Per Månssons Stockholmsfärd.

(*Efter en anekdot.*)

Mel.: »Singdudelcjdej».

Per Månsson från Sorunda for här om da'n
med sonen sin, Lasse, på släde till sta'n;
vid Götgatan har han med sockenbor fler
hos kryddkrämar X. sitt bekanta qvarter.

Der frånspändes Pålle och foder han fick
samt vatten, och hästtäcket lad's i sitt skick.
Och se'n gick Per Månsson, att göra kommers
och löpte omkring uti sta'n härs och tvärs.

Digitized by Google

Ung Lasse, den sjutton års räkelen, fått
af gubben så noggranna order, att brådt
ifrån Reymersholm hemta varor i mängd
nu innan butiken derute blef stängd.

Och Lasse klef in på en ångbåt burdus;
och snart fick han fylda buteljer och krus
och kuttingar enligt en nota så lång;
på köpet han fick en butelj piccardon.

Men medan de nu voro ute så der,
så kom fram till slädan en granne till Per
och vips var han klar att dem spela ett spratt,
en hösäck i släden han genast tog fatt.

Den säcken skall vara — han tänkte som så —
för Lasse och Per till att sitta uppå.
Han tog derutur hvad der fans utaf hö
och vräkte uti den en massa med snö.

Digitized by Google

Han lade den sedan precis som den låg
och Pålle med hö't han ordentligt försåg.
Och Lasse han tyckte, då han kom igen:
»åh tusan, hvad hästen har qvar mycket än!»

Men Per han var ute så länge på slag
och köpskålar drack uti olika lag,
att när han kom åter, han lurfvig var smått,
och Lasse sig också en florshufva fått.

I rappet i ordning till afresa var;
de satte sig upp, och i väg se'n det bar,
och gubben försökte att hålla sig rak,
men tyckte, att kyligt det kändes der bak.

Strax utom Skanstull sig en knaber man tog,
fast bägge fått i sig långt mera än nog.
Det töade starkt, men de fröso ändå
och detta de omöjligt kunde förstå.

Digitized by Google

De hästtäcket svepte om benen så tätt,
men fortsatt blef deras tandhackningsduett,
och värst ifrån ryggen till tårna man skalf;
vid Länna gästgifvaregård togs en »half».

De tullade flitigt sitt bränvinsförråd;
i byxorna våt var hvarendaste tråd,
dock derom ej språkade fader och son,
men tänkte: »hvar fan kan det komma ifrån?»

Rundtom uti släden det rann nu till slut;
då ropade Per: »åh, din drummel, vet hut!
Ur släden med dig! Det är ju som en elf!»
Men Lasse sad' tvärt: »äh, det är väl I sjelf!»

Så stego de ur, för att söka få rätt
på hvad det nu vore, som inte höll tätt,
och hopsjunkne säcken de ruskade om:
med sattyget strax underfund då man kom. —

Digitized by Google

De traskade se'n samt funderade på,
hvem tusingen härför de nu borde klå.
Per Månsson knöt näfven och svor så besatt
och slog sig på låret, så att det sad': sqvatt!

T—k.

Digitized by Google

Tvänne konkurrenter.

Skiss

af

Sylvia.

1.

På ömse sidor om den icke särdeles breda Hornsgatan stucko borstarne från tvänne kryddbodar rakt fram imot hvarandra. Det låg nästan något utmanande i dessa borstar, något af tvänne duellanters höjda vapen, och envigeskämpar på lif och död kunde icke se bistrare bort till hvarandra, än herr Aron Pettersson och herr Hugo Hammardal, der de nu händelsevis blickade ut genom boddörrarne på sina respektive butiker.

— Oförskämdt, — mumlade herr Pettersson och drog in sitt hufvud, medan herr Hammardal bredbent stod qvar i sin dörr. Efter den hotfulla blick, han vexlat med herr Pettersson, såg han nu upp- och nedåt gatan, och då han observerade en barhufvad flicka i kattunsklädning, satte han ett småleende på sina läppar.

— Lilla fröken, — sade han, — mina varor äro ett strå hvassare än Petterssons, kom och försök!

Digitized by Google

Och som flickan visade sig hågad att försöka, försvann han från boddörren samt stod snart, mild som en sommarmorgon, bakom sin disk.

— Jag tror, min själ, han går ut på gator och gränder och värfvar kunder, — muttrade herr Pettersson.

— Må han gå på med det, vår firma är äldre än hans, vi behöfva icke några konstgrepp, — sade bodbetjenten, herr Frisén, med en viss sjelfkänsla, under det han vägde upp såpa.

— Karlen är ömklig, — sade herr Pettersson, som nu helt gravitetiskt begaf sig en trappa upp, der han snart inträdde i en aflång sal, och ännu inspirerad af det förakt, han kände, tog han plats vid kaffebordet. Han vände sig derpå till ett fruntimmer, som var sysselsatt med att servera den aromatiska drycken, under det han då och då temligen omildt stirrade bort till en ung flicka, som nyligen kallat honom »pappa» och helsat honom med en kyss; en helsning, som, i parentes sagdt, kunnat mildra hvem som helst utom herr Pettersson, hvilken i detta ögonblick tycktes vara oåtkomligare än en stock eller en sten.

— Min bästa fru Gunnerson, — sade han, — då jag förbjöd min dotter att fortsätta umgänget med det der herrskapet tvärs öfver gatan, trodde jag, det föll af sig sjelft, att ingen i mitt hus skulle anse sig som ett undantag. Jag trodde, att fru Gunnerson skulle förstå, hvad som passar sig eller ej.

Fru Gunnerson såg i taket och erkände omedelbart, att hon vore prestdotter, att de flesta män i hennes familj vore prester, att hennes salig man, kaptenen, visserligen varit ett undantag, samt att han de sista åren af sitt lif icke fört någon skuta, hvarför han lemnat henne som en fattig, utblottad enka, men att hon i hela sitt lif vetat, hvad som passat sig, och det bästa beviset derpå

Digitized by Google

var, att hon nu uppehöll sig som husmor i ett aktningsvärdt hem.

— Ja, ja, det är godt och väl, men jag hör till dem, som hafva ögonen med mig, och i går afton såg jag, huru frun svansade tvärs öfver gatan...

— Det var bara några klädningsmönster, som jag skulle hemta.

— Mönstra mig hit och mönstra mig dit, — sade otåligt herr Pettersson. — Man hemtar icke vidare något hos det der folket, och dermed punktum.

Fru Gunnerson mumlade några ord om, att hon i detta ögonblick kände sig så »alternerad», att hon höll på att släppa kaffekannan.

— Först skall jag förlora två tusen kronor på den der karlen, — fortfor herr Pettersson temligen oberörd af det fru Gunnerson än månde hafva att anmärka, — och sedan bakom min rygg går han och hyr det gamla mjölkmagasinet samt låter inrätta detta till kryddbod. Jag begriper hela den låga beräkningen. Han visste, att jag blifvit en behållen man och att läget var bra. Men nu icke ett ord vidare. Se icke så surmulen ut, Klara, det hjelper ej, att du hänger med hufvudet. Fru Gunnerson, var så artig och gif hit Dagbladet!

Fru Gunnerson utbytte härvid en blick med den vackra Klara, och så fort herr Pettersson aflägsnat sig, bedyrade hon, att man i det verkliga lifvet upplefde sådana trakasserier, som man i romanerna icke kunde finna maken till, hvarpå hon högtidligt förklarade, att jorden just vore en jemmerdal, att hon för sin del upplefvat en del vedervärdigheter, till hvilka en viss kapten icke varit utan en verkande orsak, hvarpå hon gjorde den frågan, hvarför hennes salig man icke varit prest, och hvarför han i sättet att välja yrke i så väsendtlig mån hade skiljt sig från hennes familj.

Digitized by Google

Det var icke utan en viss djupsinnighet som Klara tycktes lyssna till hennes ord, liksom önskade hon finna ett passande svar, under det hon såg efter sin far, som helt gravitetiskt åter begifvit sig ner till boden. Han stannade der några ögonblick vid disken samt betraktade med ett ganska gillande uttryck herr Frisén, som nu lutade sig fram mot en kund.

— Se här, — sade bokhållaren, — ett par kängsnören, de äro både starka och varma... och der är ett qvarter sockersirap, var så god, prima vara, söt som lilla frun sjelf!

— Herr Frisén är alltid så rolig, — inföll den täcka köperskan.

— Jag är beredd att roa lilla frun när som helst. ... behagas något mera? Inte! nå, välkommen snart igen!

Herr Frisén utförde en bugning och fortfor i tjenstens nit.

— Ett kuvert och ett ark postpapper. Nå, det skall bli så fint, att det duger till kärleksbref. Rodna inte, jungfrun lilla, jag förstår nog sådant der; och här ha vi ett skålpund kaffe, väl vägdt, fem marker öfver.

Herr Pettersson begaf sig i denna stund till ett närbeläget rum, der han bläddrade och skref i hufvudboken, under hvilket arbete han då och då kände sig frestad att se utåt gatan. Detta seende tycktes slutligen bekomma honom mindre väl, ty röd i ansigtet som en kokt hummer, slog han med en väldig smäll boken tillsammans och rusade åter upp i sin våning, der han häftigt ryckte upp dörren till salen.

— Jag kunde just tro detta, — ropade han. — Lika säkert, som två gånger två är fyra, visste jag, du stod här vid fönstret, Klara! Har jag icke förbjudit dig det?

Klara hade blifvit purpurröd och såg ut som en er-

Digitized by Google

tappad brottsling, fastän man väl kunde tycka att hon icke kunde hafva något oskyldigare för sig än att ordna det prydliga blomsterbordet, från hvilket hon borttagit några vissnade blad.

— Är jag icke herre i mitt hus, — fortfor herr Pettersson, — har jag icke sagt dig, att jag icke tål något ögonspråk eller någon fönsterkurtis? Det vore väl tusan, om inte min egen dotter skulle lyda mig!

— Jag tänkte inte...

— Det är särdeles beqvämt, att icke ha några tankar alls, men jag tänker, jag, och förstår också hvarför den odågan Emil stod bakom jalousien och kikade hit, — inföll herr Pettersson, som stuckit tummarne inom armhålen på sin väst, och då och då, för att ge mera eftertryck åt sina ord, nickade han med hufvudet, under det han fullföljde: — Egde jag inte det här huset, så skulle jag flytta min bod så långt bort, att jag hvarken hörde eller såg någon af sällskapet midt öfver. Det var en olycklig stund, då den der Hammardal gifte sig med min syster. Slägten är värst, det har jag fått erfara. Nå, både slägtskap och bekantskap har jag sagt upp, och jag vill se den, som vågar motsätta sig.

Herr Pettersson hemtade anden och Klara suckade. Kanske rann i hennes tankar en tid, då de båda familjerna hade umgåtts i all endrägt; en tid, då hon och kusin Emil lekt fästman och fästmö med hvarandra, tills leken öfvergick till ett visst allvar, och den hurtige studenten en vacker dag sagt henne, att hon vore honom kärast på jorden. Och nu fick hon hvarken tala med eller se åt honom.

— Jag kan om Hammardal säga, att jag fostrat en orm i min egen barm, — fortfor herr Pettersson, nu promenerande fram och tillbaka. Jag lånade ut penningar derför, att min syster bönföll derom... med få ord, jag

Digitized by Google

lät blodsbanden tala — jag hjelpte Hammardal, fastän han har en farbror, som är en rik, barnlös karl, och hvilken lättare än jag skulle burit en förlust på ett par tusenden. Jag hjelpte derför att jag visste, att den rike mannen är en gnidare, en procentare, som förr skulle låtit sin brorson svälta ihjäl, än hafva räckt honom en brödkant en gång, och som dertill öppet förklarat, att han skall göra ett testamente, så att Hammardal inte får mera än så. — Herr Pettersson strök föraktfullt händerna öfver hvarandra. — Jag hjelpte, som sagdt, ... förlorade mina penningar — nå, det var klart att förutse — och för att göra måttet rågadt, för att rigtigt håna min godtrogenhet sätter han mig ovetande upp den der borsten.

Herr Pettersson stod nu stilla och blickade ut genom fönstret rakt framför sig på denna borste, som skiljde tvänne unga, älskande hjertan ifrån hvarandra. Herr Pettersson höll sig så några sekunder orörligt stilla. Han hade sedan åratal varit van att fritt skåda ut genom sina fönster och sin dörr, utan att på bösshåll kunna upptäcka en konkurrent, och der han nu såg ned till herr Hammardal, — som, i förbigående sagt, i sitt vexelrika lif haft åtskilliga mindre lyckade spekulationer för sig, tills han nu så godt som midt för näsan på sin aktade svåger inredt en kryddbod, — så kände herr Pettersson en verklig tillfredsställelse öfver att hafva vändt ryggen till denne oförsynte spekulant, ett exempel, som denne å sin sida icke varit sen att följa.

Det var på detta sätt en fiendskap hade uppstått, den herr Frisén och fru Gunnerson, hvilka nyligen tillsammans besökt operan, ömsesidigt förtrodde hvarandra liknade hatet emellan Montagu och Capulet. Herr Frisén, som för öfrigt var en känslofull själ, icke utan sina små svärmerier, hade sjelf hyst en viss dyrkan för sin princi-

Digitized by Google

pals dotter, den vackra Klara, samt en gång dristat sig att skrifva till henne:

»Klara ser jag i hvar lilja,
Klara i hvar rosenknopp,
Klara, hvem vill henne skilja
från min håg, mitt glada hopp?»

Verser, som, i förbigående sagdt, han icke rätt visste, om han sjelf hade diktat eller läst någonstädes, men som med en namnförändring ypperligt passade till hans känslovexlingar och de uppvaktningar han derigenom stundom fann sig benägen att göra de sköna. Således, oaktadt det svärmeri han sjelf hyst för Klara, hade han dock nu blygsamt dragit sig tillbaka, och tillsammans med fru Gunnerson var det icke utan intresse de gåfvo akt på Capulet-Pettersson och Montagu-Hammardal, medan fönsterkurtisen alltmera utvecklade sig mellan Klara-Julia och Emil-Romeo. Herr Frisén och fru Gunnerson, som kanske hade en gemensam sympati för det romantiskt-tragiska, gåfvo hvarandra i förbigående små hemliga häntydningar om, att »något visst» icke kunde slutas väl; talade om en uppstånden förveckling, den der icke vore lättare att reda än den gordiska knuten, att man aldrig kunde förutse, hvad som skulle hända, och att man gjorde väl, derest man vore beredd på allt.

Herr Pettersson, som imellertid var nöjd med sig sjelf och sitt eget uppträdande, brydde sig icke synnerligen om, hvad man tänkte om honom, begaf sig nu med dröjande steg från fönstret, i det han fortfor:

— Jag önskar, att din mor hade lefvat, Klara, att jag hade någon, som tog hand om dig, när jag vänder ryggen till.

Herr Pettersson gjorde en liten paus, och fastän hans rundlagda, röda ansigte alltjemt hade en röd färg-

Digitized by Google

ton, tycktes han dock någorlunda hafva lugnat sig, då han kort och bestämdt, utan att tåla gensägelse, fortfor:

— Hammardal är en utfattig stackare med många barn. Brödföda saknas dem nästan, och hvad är Emil? I brist på medel har han slutat upp att studera... är totalt utan framtidsutsigter. Allt hvad jag säger är derför: slå honom ur hågen!

Det var med en befallande nick, som herr Pettersson nu lemnade sin dotter, och få sekunder härefter hade han återtagit sin plats vid hufvudboken och möjligtvis äfven sitt utkik vid fönstret.

2.

Att slå ur hågen den man håller kär, detta må aldrig så mycket vara uttaladt som en befallning, är den dock icke lätt att efterkomma. Så tyckte åtminstone Klara, der hon med ett broderi mellan händerna satt hos sin väninna och f. d. skolkamrat, den mörkögda Fanny Back, som just i detta ögonblick skakade ett oerhördt svall af svarta lockar till tecken af ogillande öfver en faders stenhårda hjerta.

De båda flickorna hade för öfrigt svurit hvarandra evig vänskap, hvarför det var naturligt att fröken Back till punkt och pricka kände till det, lindrigast sagdt, spända förhållande, som fans emellan de båda kryddbodarnes respektive egare. Likaså naturligt var det, att Klara i sin tur hade fått förtroende af, att det i Fannys lif fans ett »visst förgånget», der visserligen icke en tyrannisk far hade spelat en rôl, utan der en del omstän-

Digitized by Google

digheter, icke mindre tyranniska, hade upptornat sig samt tvingat en viss »onämbar någon», att, midt under det han vandrade i en kärlekens himmel, hals öfver hufvud flykta från densamma för att irra ut någonstädes i en villande verld, der hans högsta önskan gick ut på att kunna uppträda någorlunda okänd.

Att dessa omständigheter varit en del utfärdade skuldförbindelser och dylikt, som »denne någon» icke kunde honorera, derom hade Klara fått en svag aning, liksom hon hade full visshet om, att Fanny ansåg lifvets rosor för evigt hafva blommat ut.

— För mig fins ingen glädje, goda du, — sade Fanny. — Sjelf en sorgens bild, vet jag hvad det är att lida och deltar derför i dina känslor, som vore det mina egna.

Då den unga damen yttrade dessa ord, stod hon vid fönstret, der hon mot någon, som passerade förbi, gjorde en helsning, hvilken tycktes vara åtföljd af en liten vinkning med handen, eller möjligtvis endast uppfattades som en sådan, ty i detsamma förnams steg utanför, och en knackning hördes på dörren.

— Nej, se herr Emil Hammardal, — sade fröken Back och tycktes visa en påtaglig öfverraskning.

— Jag tog mig friheten, — stammade den unge mannen.

Den täcka Klara skiftade härvid färg och tycktes något orolig, under det hennes väninna förklarade sin ledsnad öfver, att han för tillfället blott fann de unga flickorna hemma, enär hennes pappa, mamma och syskon begifvit sig bort på en liten utflykt. Herr Hammardal beklagade detta förhållande, som dock hvar och en tycktes bära med en viss tillfredsställelse, hvarpå han gjorde en förfrågan, om det icke ändå gick an, att han stannade ett par ögonblick till.

Digitized by Google

Fröken Back, som försäkrade, att hon vore särdeles noga om det passande, såg imellertid icke något hinder till hans förslag, hvarpå hon underhöll konversationen ett par minuter, tycktes derpå hastigt få en idé, lade virkskaftet ofvanpå sitt arbete och begaf sig ur rummet.

— Ack, Emil, — sade Klara, — jag fruktar det är mycket orätt att vi se hvarandra så här.

— Min egen älskling, vill du att jag skall dö?

Klara hade naturligtvis icke någon böjelse för detta; hon smög sig intill den unge mannen och bad honom lefva, lefva uteslutande för henne.

De båda unga sågo småleende på hvarandra, de glömde alla vedervärdigheter, alla motgångar, och de höllo hvarandras händer och kände sig lyckliga, trots alla förbud i verlden.

Den idé, som nyss tycktes hafva intagit fröken Back, var, att hon nu trädde in samt bjöd på ett glas vin, och sedan detta väl var drucket, aflägsnade sig den unge mannen, i det fröken Back sade honom, att han vid lägliga tillfällen städse vore välkommen i hennes hem.

Att träffa den älskade utomhus — detta hade herr Pettersson ju icke förbjudit — ett förhållande, som fröken Back nu särskildt framhöll och hvartill Klara erkände rigtigheten. Derpå suckade fröken Back. Det var ett tungt öde att icke veta den fläck på jorden, der hon kunde träffa en omtalad »någon», hvarpå hon ordade om »lifvets evigt vissnade rosor». Hon kunde härvid icke underlåta att skaka sina svarta lockar, vid tanken på en onämd läderhandlare — en läderhandlare, som hennes ömma moder åtskilliga gånger anfört som en präktig karl, den der hvilket fruntimmer som helst, isynnerhet en så medellös flicka, som hennes Fanny, kunde vara lycklig och stolt att få till äkta. Nej, hennes föräldrar uppträdde på intet sätt tyranniska, endast särdeles ömsinta.

Digitized by Google

Vid denna hågkomst måste fröken Back fälla några tårar. Hon lofvade, att en annan dag vidare tala om detta upprörande ämne, hvilket hon nu saknade sinnesstyrka att beröra, kysste härvid sin väninna på kinden, följde henne ut bakvägen genom en sidoport, som förde denna rakt in på hennes faders gård, enär de båda bostäderna endast voro åtskilda af ett plank. De upprepade derpå i portgången löftet om evig vänskap, och utan någon synnerlig förhoppning att kunna sofva, önskade de hvarandra ett hjertligt godnatt.

3.

— Pettersson har alltid varit en öfversittare, jag säger dig detta, Emerentia, så bror din han än är.

Dessa ord yttrades af herr Hammardal, der han stod midt imot sin hustru, som erkände sig vara en känslomenniska och derför vid sin mans ord icke kunde säga något annat än »hå, hå, ja, ja!», hvarvid hon vaggade hufvudet långsamt fram och tillbaka.

— En ann' kan vara så god som en ann', — fortfor herr Hammardal, och som hans hustru i likhet med sin bror, herr Pettersson, icke var utan sjelfkänsla, tillstod hon, att detta var sanna förhållandet, samt tillade, att när hennes äkta hälft, som nämdt är, i ett förflutet haft åtskilliga spekulationer, hvilka vändt sig kring egendomsarrenden, landthandel och kommissionsaffärer, men hvilka totalt hade misslyckats, så kunde han ju äfven försöka med en kryddkramhandel, utan att någon derimot hade ringaste rättighet att opponera sig.

Digitized by Google

— Det är också min tanke, och jag har rönt ett rätt bra resultat, — sade herr Hammardal och flög med handen genom sin tupé.

— Jag hoppas att Emil nu snart skall kunna ge sig af till universitetet, — inföll den omtänksamma modern.

Herr Hammardal såg intet hinder deri.

— Hvad den gossen för öfrigt beträffar, — fortfor han, — så vill jag upprigtigt tillstå, att jag icke tål, han går och ser olycklig ut. Det är sant, att Klara hade varit ett rätt bra parti, men förfördelad som jag är, vill jag inte höra ett ord om Emils gamla tycke för flickan, han måste rycka upp det med rötterna!

Fru Hammardal blef nu åter fullkomligt en känslomenniska. Ännu en gång suckade hon sitt »hå, hå, ja, ja!» samt lyssnade på sonens steg, som i rummet bredvid under oupphörlig knarrning läto höra sig. Den inneboende oro, som han kände, jagade honom troligtvis fram och tillbaka, medan han, än långt inne i rummet, än framme vid fönstret, sökte uppfånga en skymt af Klara. Hvad den unga flickan beträffar, visade hon sig också stundom som en liten förbiilande blixt, under det hon sjelf hade en känsla liksom hängde det åska i luften.

— Hvad säger fru Gunnerson, — sade herr Frisén vid ett mellan dem tillfälligt möte nere i en källare. — Jag tror inte, att det i hela staden finnes ett enda hus, der man har en sådan ställning, som här.

Fru Gunnerson bedyrade, att hon alltmera stadfästades i sin öfvertygelse om att man rundt omkring henne spelade opera, något hvarom man i den aktningsvärda familj, hvarifrån hon härstammade, icke ens hade ett aflägset begrepp. Hon måste dock undantaga sin man, kaptenen, hvilken bibringat henne en viss idé om hvad en storm ville säga, tillstod derpå, att Capulet-Pettersson

Digitized by Google

föreföll henne som en perpendikel, der han flög mellan bodkammaren och våningen uppöfver. Hvad behöfde han väl göra sig så mycket omak för att hålla reda på Klara? Hon uppförde sig ju som ett lam och visade hvarken benägenhet för att tömma en sömndryck eller sticka sig med en dolk, utan som en enda förströelse gick hon stilla och beskedligt emellan hemmet och sin väninna, fröken Back.

Om den mörka källarsvalen varit upplyst af något annat än den talgdank, herr Frisén bar i en liten handlykta, så skulle nog fru Gunnerson, vid nämnandet af fröken Backs namn, hafva märkt den rodnad, som steg upp i herr Friséns ansigte. Denna starka färg skulle imellertid förefallit henne helt naturlig, i händelse hon vetat, att herr Frisén samma morgon icke kunnat motstå sitt hjertas drift, då han låtit en bukett — som han instuckit mellan planket, hvilket skilde herr Petterssons gård från herr Backs lilla trädgård — då han låtit denna bukett åtföljas af några versar, som började:

»Fanny ser jag i hvar lilja,
Fanny i hvar rosenknopp» etc.

en uppmärksamhet, som påminde fröken Back om »ett förgånget», och hvilken artighet den unga damen för öfrigt mottagit med en skakning på sina mörka lockar, i det hon heligt försäkrade, att för henne »lifvets rosor evigt blommat ut».

— En söt flicka, fröken Back, — kunde herr Frisén dock icke underlåta att anmärka.

— Hvad är hon imot Klara, — invände fru Gunnerson.

— Det är sant, — sade herr Frisén, hvars tankar blefvo återförda till det ämne de båda med hvarandra ursprungligen konverserat om. — En älsklig flicka, allt

Digitized by Google

hvad som rör henne, är precis som rörde det mig sjelf, — hvarpå han gaf en häntydning om, att han sjelf en gång tagit sig den friheten att dyrka sin principals dotter, och med en liten nick och en öfverenskommelse om, att de hvar för sig skulle akta på tidens tecken, lemnade de nu hvarandra.

4.

Fröken Back, som förmodligen funnit ett lämpligt tillfälle — hennes pappa, mamma och syskon hade begifvit sig bort på ett namnsdagsfirande, till hvilket olyckligtvis den unga damen sjelf af hufvudvärk var hindrad att medfölja — hade på ett eller annat sätt känt sig benägen att nere i den lilla trädgårdens berså arrangera en tête à tête mellan Klara och herr Emil Hammardal.

— Mina utsigter ha ljusnat, Klara, sade den unge mannen i ett ögonblick, då fröken Back hade funnit för godt att aflägsna sig; magister Levall har insjuknat, och jag har en tid blifvit tillförordnad att vid Katarina läroverk förestå hans plats.

— Den enes död, den andres bröd, — smålog den unga flickan.

— Jag visste, du skulle bli glad, och jag hade icke någon ro, innan jag fick tala om detta för dig.

— Ack, Emil! om det skall fortgå en längre tid så här emellan oss, så kan jag icke uthärda, — bedyrade Klara.

— Vi låta dock icke skilja oss åt, icke sant, min älskling?

— I lif och död!

Digitized by Google

— Jag anade just något sådant, — sade nu en röst, och herr Pettersson trädde i detta ögonblick fram bakom några syrenbuskar.

— Du borde imellertid ha vetat, — fortfor han — att jag har ögonen med mig.

Han hade fattat Klara vid armen och var röd i ansigtet som en eldkula, då han i detsamma förde den unga flickan bort med sig utan att lyssna till de ord, hvarmed hans systerson ursäktade ett sammanträffande, som han bedyrade åtminstone å Klaras sida vore fullkomligt ofrivilligt.

I denna stund af uppståndelse återkom Fanny Back, hon utstötte helt förfäradt, att hon skulle svimma samt att hennes olycksöde vore rågadt.

— Morbror Pettersson har inne från sin gård hört oss tala, — sade herr Hammardal och kände sig i hvilken stund som helst benägen att slita af sitt hår eller rycka sönder sin rock, samt var för öfrigt frestad att begå hvilken extravagans som helst, i det han beklagade sig att kanske hafva bragt ett ännu större obehag än tillförene öfver sin älsklings hufvud.

I denna sekund sjönk fröken Back ned på en trädgårdsstol och gjorde sig beredd att helt och hållet förlora sansen. Detta var ett åtgörande, hvilket hade till verkan att bringa unge herr Hammardal fullkomligt utom sig. Han rusade rundt omkring som om äfven han hade blifvit gripen af svindel, tills han på bordet varsnade en vattenkarafin, hvars innehåll han lyckligtvis hade nog sinnesnärvaro att hälla öfver den unga damen. Hon qvicknade genast till med ett skrik. Fröken Back ropade, att karlarnes tölpaktighet var oerhörd, och inne i lusthuset fortfor ännu några sekunder susningen af den storm, som uppstått efter den tysta, soliga, fridfulla kärlekslycka, hvilken en kort stund förut herrskat derinne.

Digitized by Google

Imellertid beslöt fröken Back, som naturligtvis kände sig helt matt, att gå in till sitt boningsrum igen. Hon stödde sig under de få stegen genom trädgården på den unge mannens arm, i det hon förklarade, att för ganska många »lifvets rosor kanske för evigt blommat ut», hvarpå hon erkände, att herr Pettersson vore ett vidunder.

Detta var för öfrigt en egenskap, den hon ansåg icke vara ovanlig hos det manliga könet. Hon hade nyligen gjort bekantskap med en läderhandlare, som säkerligen vore ett odjur, samt tillstod, att hennes mamma i någon sorts vilseledd ömhet arbetade på en viss dotters djupaste olycka, och tillade derpå, att hon sjelf, under egna, tärande qval, hade känt en verklig glädje, om hon kunnat bereda någon sällhet åt hennes kära Klara och den af henne högt värderade Emil Hammardal. Att denna sällhet blifvit afbruten derför, att hon glömt regla till trädgårdsporten, ty det grymma ödet var sammansatt af små tillfälligheter, som liknade falluckor, men i allt, hvad på henne sjelf vidkom, ville hon dock allt framgent vara till en tröst för Klara.

Med detta tillfredsställande löfte aflägsnade sig den unge mannen. Han kunde i förbigående icke underlåta att kasta en längtansfull blick upp till herr Petterssons våning, der Klara just i detta ögonblick snyftande satt lutad mot ett soffhörn, under det hennes far talade om ett sviket förtroende, så att han väl slutligen skulle få komma till det resultat att sätta henne under lås och bom.

— Detta felades bara, — muttrade fru Gunnersson, som hade mött herr Pettersson, då han så godt som släpat Klara med sig. Den värda damen hade dervid känt sig så altererad, att då hon nu befann sig tätt invid en dörr, hon måste stödja sig vid posten och naturligtvis icke egande kraft att aflägsna sig, var det klart, att hon helt

Digitized by Google

ofrivilligt kom till att höra de ord, som vexlades i det tätt intill stötande rummet.

— Stänga in henne, det skulle just vara komplett, — mumlade hon, hvarpå hon repade sig så pass, att hon kunde släpa sig ned i boden till herr Frisén, der hon nu anförtrodde honom dessa »tidens tecken». Den unge mannen skakade sitt lockiga hår och fann, att akterna småningom gingo undan. Han hade sjelf dyrkat Klara, men som sakerna gestaltat sig hade han för goda principer att fortsätta med sin kurtis. Han erkände derpå hastigt, att, om han vore i unge Hammardals ställe, så skulle herr Pettersson snart hafva spelat ut, hvarvid han gjorde en sådan sväng med den stora sockerknifven, att fru Gunnerson hissnade och kom dervid att uttala en öfvertygelse om, att man lefde på verldens sista tid, samt att allt hvad som hädanefter kunde hända icke vidare skulle öfverraska henne. Det var också i denna sinnesstämning af orubbligt lugn som hon senare på aftonen berättade för den unge mannen, att herr Petterssons afsigt vore, för att få ett önskligt slut på all denna uppståndelse, att gifta bort Klara med en aktningsvärd man.

Om herr Pettersson skulle finna herr Frisén vara denne aktningsvärde man?

Vid denna tanke började herr Friséns fjärilshjerta att slå, gamla minnen vaknade, han krusade framför spegeln sitt lockiga hår, föresatsen att icke längre täfla med en gynnad rival, denna hans fasta princip gjorde med detsamma liksom en kullerbytta, i ett nu öfvergick han på Capulet-Petterssons sida, och medan han stod och tittade på sin rödletta, rundlagda spegelbild, rynkade han pannan och sjöng med Tybalt:

»— — — — — — Nu redo är det
att visa dig hvad hat förmår! —
Du hvars förbannade mun till Julia vågat hviska —
när du i hennes närhet stod . . .»

Digitized by Google

Tonerna fastnade något i herr Friséns strupe, men han kände sig när som helst beredd att räcka sin hand åt den vackra Klara.

Hvad den unga flickan åter beträffar, så lefde hon i dagarne ett tynande lif. Att sätta sin fot utomhus var henne förbjudet, hon lyckades dock i en och annan obevakad stund att smyga sig ned till gårdsplanket. Fanny Back stod då ofta innanför och hviskade till henne både om vissnade och friska blommor, om ett himmelskt »förgånget» och ett närvarande, som aldrig kunde få ens en flik af himlen; om en »viss någon», som icke hade det ringaste tycke med en eländig läderhandlare, hvarpå hon uttalade sin fasta öfvertygelse om, att Klara för sin del skulle få genomgå en serie af lidanden. Verlden vore nu en gång sådan, och fröken Back sade sig icke hafva någon håg att lägga ett förgyllande sken öfver den. Klara vore hvarken den första eller den sista, som skulle dö med ett brustet hjerta; detta var allt, hvad hon kunde säga till tröst, och Klara grät samt kände i fullt mått sin olycka, hvilket någorlunda tycktes tillfredsställa hennes väninna. Den stackars Klara vankade härefter ifrån sitt rum och ned till planket och från planket och till sitt rum igen, medan fröken Back på sitt sätt tröstade henne; en tröst, som kom Klaras vackra, mörkblå ögon att vara rödkantade, som kom henne att andas tungt och att i sitt uppträdande hafva något af en lifdömd.

5.

— Det här går, min själ, inte, — tänkte herr Pettersson, då han flera dagar å rad hade varsnat Klaras

Digitized by Google

sorgbundna utseende, — någon förströelse måste hon ha. Jag tror, vi ge oss af till Drottningholm.

Denna tanke föll honom just in en söndagsmorgon, och kort härefter var fru Gunnerson i färd med att packa en del korgar fulla af läckerheter och förfriskningar.

— Det skall bli roligt att på en stund slippa se huset midt imot, — sade herr Pettersson.

— Jag såg igår, att herr Hammardal bar sorgflor på sin hatt, — inföll herr Frisén, som höll på att svepa papper om några buteljer, — hans farbror är visst död ... riker karl ...

— Men Hammardal får icke något derutaf, — sade herr Pettersson med ett småleende. — Låt oss dock icke vidare tala om honom, låt oss låtsa, som om han icke fans. — Herr Pettersson satte vid dessa ord hatten på hufvudet, och följd af dottern, fru Gunnerson och sitt biträde begaf han sig nu ut.

Hvilken solig morgon! Prydligt klädda personer vandrade öfver gatorna, butikerna voro stängda, stadsbullret hade tystnat och blott kyrkklockornas ljud hördes fullt och manande. Då och då kom en liten, svalkande vindpust, som flög öfver gatorna, den flög vidare och vidare ut öfver landsvägar och fält, öfver berg och sjö, och på de glänsande vågorna stirrade nu Klara, der hon på akterdäck satt bredvid sin far, medan fru Gunnerson och herr Frisén hade placerat sig midt imot dem.

Snart var det lilla sällskapet vid målet för sin utflykt. Man vandrade en stund genom täta alléer, tills herr Pettersson slog sig ned på en kulle, der man på gröngräset omedelbart dukade upp middagen. Herr Pettersson försäkrade snart, att han här fann sig godt att vara. Hvad herr Frisén beträffar, så var han ganska tyst. Hans beredvillighet att vara den aktningsvärde man, herr Pettersson borde utkora till Klaras äkta hälft

Digitized by Google

hade så väl å fadrens som dotterns sida rönt så ringa uppmuntran, att de gamla principerna återkommit med förnyad styrka. Nej, den unge mannen kände, att han var en ädel natur och ville icke stå i vägen för Klaras lycka. Han hoppades desslikes att herr Pettersson skulle vara en menniska, samt att han omsider skulle ge efter för sin dotters tycke, och han hade nyss i ett ganska uppröt själstillstånd sagt till fru Gunnerson, att han önskade allt godt åt unge Emil Hammardal.

— Ja, här är verkligen skönt, — sade herr Pettersson, men höll i detsamma på att sätta en pannkaksbit i halsen, ty på en kulle, endast aflägsnad af en hundra famnars längd, hade herr Hugo Hammardal med fru och barn helt småtrefligt slagit sig ned.

Herr Pettersson nästan storknade, han var ju liksom förföljd. I staden, på landet, öfver allt skulle han då se herr Hammardals breda fysionomi.

— En ann' kan vara så god som en ann', — sade i samma ögonblick herr Hammardal. — Den karlen derborta bär ju sig åt, som om han vore förryckt. Jag tror han inbillar sig, att han eger Drottningholm och att ingen får gå här utom han. Det gör mig verkligen ondt, min kära Emerentia, att jag skall säga sådana saker om din bror.

— Åh, hå, ja, ja! — sade fru Hammardal, som såg huru hennes bror kastade en tallrik ifrån sig och nu spatserade framåt en af alléerna, följd af den bestörta fru Gunnerson, som plockat upp måltidens qvarlefvor i en korg, samt herr Frisén och Klara, hvilka bildade eftertruppen, hvarvid den unga flickan icke kunde låta bli att se sig om efter Emil, som dock icke syntes till. I denna stund mötte herr Pettersson en herre i kavaj, med hvilken han skakade händer. Detta möte syntes vara ett angenämt afbrott midt i den vrede, han kände.

Digitized by Google

— Min käre Levall, — sade han, — du bor härute, jag gratulerar dig.

— Jag roar mig här om dagarne med att segla, — sade herrn i kavajen, och skall just ge mig ut; präktig båt — kom och följ med, jag skall visa dig, huru jag kan manövrera.

Ja, att åtminstone en liten stund få komma bort från den fläck af jorden, som trampades af den skurken Hammardal!

— Får gå, — sade herr Pettersson, — låt' oss segla, — hvarpå han anbefalde sina damer åt herr Friséns beskydd, och utan att lyssna till Klaras inkast mot seglingen, som kunde vara riskabel, då den lilla vind, hvilken spelat på morgonen, nu blifvit temligen stark och liksom på lek kastade sig hit och dit. På något afrådande lyssnade imellertid icke herr Pettersson, utan följde herrn i kavajen, hvilken oupphörligt sade:

— Har ingen fara, trefligt nöje, jag förstår att manövrera, och för resten simmar jag som en utter.

— Men, pappa! . . .

Herr Pettersson hörde icke på inkastet, att han ej innehade den helsosamma och nyttiga simkonsten. Han ville bort, bort! Helt nära vandrade ju herrskapet Hammardal. Det var en promenad, i hvilken herr Pettersson såg ett djerft trots, ett slags plan att förtreta honom, i akt och mening att bringa honom en gallfeber på halsen. Bland de promenerande observerade han, att Emil icke fans. Derför, då Klara hade en djup räddsla för segling, lemnade herr Pettersson med en temligen trygg känsla sin dotter på landbacken. Hon stod der och blickade bort på den lätt krusade vattenytan, och en spetsnäsduk fladdrade i hennes hand. Den ömsinte fadren tog detta fladdrande för en uppmärksamhet mot sig, der han nu var en aktad person bland den lilla båtens besättning,

Digitized by Google

som utom honom blott bestod af herrn i kavajen och en ovanligt korpulent patron. Den unga flickans näsduk viftade kanske dock icke så afgjordt mot herr Pettersson, ty i segelbåtens närhet fanns också en roddbåt, derifrån en hvit halmhatt svängdes, hvilket måhända föranledde, att en stark rodnad jagades upp på Klaras kinder, och som kom herr Frisén att följa hennes blickar samt säga:

— Om inte mina ögon bedraga mig, så är det unge herr Emil Hammardal, som ror der borta.

— Ja, det har allt sin rigtighet, — intygade fru Gunnerson. — Det blåser verkligen en stark bris, de hvita seglen derborta se alldeles ut som vingarne på en fågel.

— Präktig båt, den flyger som ett nötskal.

— Åh, jag är så rädd, — sade Klara, som i detta ögonblick med det största deltagande vände hela sin uppmärksamhet till den båt, i hvilken hennes far seglade. — Tänk, om en olycka händer!

— Har icke någon fara, — sade fru Gunnerson, — låt' oss åtminstone hoppas det!

— Den kryssar, — menade herr Frisén, hvilken ansåg sig som en förståsigpåare. — Seså, skotena halas an hårdt bidevind... farkosten ligger nu tvärs för vind ... den får icke någon fart... o, milde mon dieu, den kapsejsar!

Klara och fru Gunnerson gåfvo till ett gält skrik. Derborta på den krusiga vattenytan syntes liksom ett virrvarr, derur redde sig först den korpulente patronen, som flöt, derpå skönjdes herrn i kavajen, hvilken sam som en utter och för att rädda sitt eget dyrbara lif nu styrde mot land, men af herr Pettersson syntes icke ett spår.

— Han har sjunkit som en gråsten, — sade herr Frisén.

Vid dessa ord föll Klara, blek som den hvitaste blomma, ned på tufvorna.

Digitized by Google

— Tyst, se der är båten... båten!... — skrek herr Frisén, som med håret på ända stirrade på den fläck, der hans principal hade sjunkit. — Der ror Emil Hammardal.

Det lilla sällskapet blickade nu med vidöppna ögon på dessa åror, som blixtsnabbt klöfvo vattnet, man såg huru Emil nu lutade sig framåt, huru han fattade i något, hvilket han derpå halade upp i båten.

Det var herr Pettersson, som i denna sekund stuckit upp till vattenytan, och som han icke bar peruk, hölls han fast i håret och blef på detta kanske mindre behagliga, men säkra sätt transporterad upp i den lilla ekan.

Klaras ångest glömdes för hennes glädje, då hon snart derefter såg sin far, som lifslefvande släpade sig ur båten, och midt i sin glädje kunde hon icke underlåta att trycka Emils hand.

— Det var inte så farligt, — sade herr Pettersson, som ej var särdeles förtjust öfver att hafva unge herr Hammardal att tacka för sitt lif, — jag hade nog kommit till land, jag är säker derpå, — hvarpå han följde den korpulente herrn, i hvars hem han fick låna en rock samt ett par onämbara. I denna drägt hade herr Pettersson ett aflägset tycke med en tom, grå säck, medan han bar ett par stöflar, hvilka klämde honom och som gjorde honom vid ett miserabelt humör, der han nu tillsammans med sin familj kort härefter begaf sig mot hemmet.

Fru Hammardal, som var en känslomenniska, kunde några dagar härefter icke låta bli att titta in till sin

Digitized by Google

bror för att höra, huru det kalla badet bekommit honom. Hon var klädd i svart och hade antagit en passande min af sorgbundenhet, då hon talade om den bortgångne, rike farbrodern, och att mycket, som vore opåtänkt, kunde hända i verlden. Dertill räknade hon, att den aflidne slägtingen låtit döden öfverraska sig innan han till förfång för hennes man skrifvit ett visst omtaladt testamente. Hennes äkta hälft kunde derför hvilken dag som helst tillträda en större egendom — nu kittlade det till i fru Hammardals mungipor. Må detta vara förlåtligt, ty hon hade nog själskraft att i samma ögonblick framstöta ett litet »hå, hå, ja, ja!» samt långsamt vagga hufvudet fram och tillbaka.

— Om Emil, — fortfor fru Hammardal, — en gång icke blir så rik som din Klara — vi ha många barn — så faller dock i tidens längd rätt bra med penningar på hans lott.

Herr Petterssons ansigte hade klarnat.

— Hammardal, — fortfor den värda frun, — kommer genast att sluta med kryddboden...

Herr Petterson hade fått ett småleende.

— Du vet, — fullföljde den talande, — att min man i penningeväg varit litet extravagant... hvad utgifterna derför beträffa, kommer jag att hålla tummen på ögat på honom.

Herr Petterssons ansigte sken nu som en sol. Han visste att systern var en karaktärsfast qvinna, som icke skulle rubba sin tumme och detta var icke mera än rätt åt Hammardal, hvarpå han erkände, att han i detta ögonblick ville låta »blodsbanden tala». Emil hade han ju dessutom att tacka för sitt lif, hvarpå han utsade en högtidlig välsignelse öfver sin dotter Klara, som, okunnig om sin fasters besök, i denna stund uppehöll sig nere vid planket. Fröken Fanny Back tillstod der för henne, att

Digitized by Google

hon, svag som ett rö, nu gifvit efter för sin mammas önskan, samt att hon sålt sig till ett manligt odjur, ett epitet, som hon tilldelade en liten, hederlig läderhandlare, hvilken hon om några veckor tänkte lyckliggöra med sin hand.

Men fru Gunnerson, hvilken icke var den, som gerna gick ur vägen, hade af en händelse uppehållit sig vid herr Petterssons kammardörr, och då hon tillfälligtvis hörde honom tala om »blodsbanden» begaf hon sig direkte ned till herr Frisén, som just höll på att stänga boden, och hvilken hon nu underrättade om tingens nya skick, talade om sin egen utmärkta familj och att hon för den kära Klaras lycka just önskade, att unge herr Emil Hammardal hade studerat till prest.

— Jag har en känsla som om jag sjelf blifvit förlofvad, — sade herr Frisén. — Pettersson fick ändå ge med sig — han var beskedligare än Capulet.

I sitt hjertas förnöjelse var han i denna stund nära deran att till fru Gunnerson skrifva en viss vers. Han kunde endast hejdas derutaf, att blott tvåstafviga namn passade för dess meter, och han visste, att hon icke tålde några namnförkortningar samt att hon uteslutande var döpt till Lucretia.

Det blef nu hastigt en stund af allmän uppståndelse. Klara blef hemtad upp till sin far, alla Hammardalarne blefvo hemtade, och de båda svågrarne samt blifvande svärfäderne kysste hvarandras kinder. Det var likasom om en is hade brutit upp, det rörde sig i hvar vrå, och fru Gunnerson neg på det sirligaste. Korkar sprungo ur buteljer, gnistrande glas klingade mot hvarandra och herr Frisén höll ett tal, deri han invecklade något om en Julia och en Romeo, som egentligen icke voro någon Romeo och Julia, ett tal, som icke någon begrep, han sjelf kanske icke heller, men fru Gunnerson torkade sina ögon, och i öfvermåttet af sitt oskyldiga hjertas glädje grät den täcka

Digitized by Google

Klara och slöt sig intill sin älsklings sida. De små Hammardalarne gjorde ett försök att hurra, och efter ett par glas vin talade fru Gunnerson om en tillgifvenhet emellan de båda familjerna, hvilken liksom en källåder sprungit upp. Herr Pettersson skrattade och tyckte, att han segrat öfver Hammardal, och han skulle behålla seger öfver alla. Ja, konkurrensen var slut! Om han så sjelf skulle köpa huset midt imot, skulle han bli man för att en infam borste aldrig mera skulle höjas imot honom, och herr Hammardal tyckte, att det icke rörde en arftagare, om alla verldens kryddbodar skulle slås igen.

Digitized by Google

Affärer »för dagen».

1.

— Hvarför kallas de »Ristorikammar»?
— Emedan de passa blott för *ryktbara* personer.

Digitized by Google

2.

— Det här är alltså en kaffekanna?

— Ber om ursäkt! Vår affär är tidsenlig. Sedan Zulukriget ha vi blott — »kaffer-kannor».

Digitized by Google

Lagsagor.

Juridiska föreläsningar.

Motto: »Der rätter och packer eder efter!»

I.

Första lag vårt slägte fått
att befordra tukten
lydde så helt kort och godt:
se, men inte röra, blott
den förbjudna frukten!

Men den lagen, det är klart,
lustar skulle reta:
strax hvad frukten var för art,
mogna äpplen eller kart,
ville men'skan veta.

Dock, så länge Adam gick
ensam i sitt rike
vackert höll han sig i skick;
annat var det, när han fick
en gemål och like.

Digitized by Google

Först föll Eva och derpå
Adam sjelf, den svage,
och de tänkte ej, de två,
på hvad följd det kunde få
så för gom som mage.

Sedan dess med tyranni
lasterna regera,
lätja, fyll- och fråsseri,
mord och stöld och tjufveri,
sinlighet med mera.

Och så kommo vise män,
som med lagens tygel
sökte stäfja ondskan, än
tämja snöda lustars vän
med arrest och prygel.

Hårdt dock är att med sin hud
plikta för små brister,
derför — prisad vare gud! —
för att kringgå lagens bud
fick man ock — jurister.

II.

När Israels folk i det bördiga Gosen
till slut ej behandlades längre som — folk,
ur trångmål befriades det genom *Mosen*,
som först gaf kung Farao dugtigt på nosen
och se'n trädde upp som en lagarnes tolk.

Han skref sina budord, de ljungande tio,
så stränga, så svåra att hålla — och främst

Digitized by Google

det *femte*, det *sjette* och *sjunde*, en trio,
som, om man får tro gamla ljugerskan Klio,
betänkligt af folket påaktades sämst.

Det *första* var heller just ej bland de lätta
— fast det blef förkunnadt så Sinai skalf —
ty krönikeskrifvarne veta berätta,
att judarne jemt haft för vana att sätta
sitt salighets hopp till — en gyllene kalf.

Hans fröjd af sitt opus blef heller ej mycken,
ty taflorna slog han i Sinai berg,
så de gingo sönder i tusende stycken,
fast se'n han skref om dem — anfäkta den nycken! —
samt sökte se glad ut och än hålla färg.

För resten har lagstiftarns ära ju blifvit
bland samtid och efterverld skäligen klen,
ty följande vitsord man honom har gifvit:
att gubben på *stentaflor* budorden skrifvit,
är bästa beviset att han — högg i sten.

III.

Bland store män och dito små,
som trott sig slägtets väl förstå,
men stiftat lagar si och så,
Lykurgus ej må glömmas,
fast knappt han kan berömmas.

Rätt konstig var den mannens lag
och vunne svårligen behag
bland kompetente denna dag —
om ej för sina brister
just bland socialister.

Digitized by Google

Ty myndig, som en rysk despot,
han stälde till att folket åt
vid en gemensam »table d'hôte»
högst knappa mål och skrala,
dem staten fick betala.

Han ock befalte, denne Måns,
att fruar borde gå till låns —
var ej den lagen rent ett fåns?
Nej, just i detta stycke
den föll i qvinnans tycke.

Om tjufnad lydde stadgan: »stjäl
af allo makt, du Plutus' träl,
men akta dig allenast väl
att hugg du ej ger på dig,
så kan ej straffet nå dig.» —

Nå, den maximen gäller då
hos oss i lika mån också
om tjufvarne — förstås de *små* —
ty akta de sig bara,
har det ju ingen fara.

Men om de *stora* heter det:
»stjäl gerna i all hemlighet,
så ingen kristen själ det vet;
men kommer det i dagen —
välan, så strunt i lagen!»

IV.

I staden Athen fick man först lefva fri
för boja och tygel:
der fans ingen lag, som tog dygdens parti,
ej häkte att sätta förbrytare i
och ingen polis eller »bygel».

Digitized by Google

Bedröflig vardt föjden häraf, som man sport —
kan tro på det viset
ej borgarne blefvo mer fogliga stort,
än lymlar, som bara förargelse gjort
och aldrig haft känning af riset.

Så uppstod herr *Drako*, en sjelfklok monsieur,
och skref helt lakoniskt
sin lagbok: »den själen, som syndar, skall dö!»
Men då skrek båd' gubbe och yngling och mö:
»det der är ju allt för — drakoniskt!»

Ty samvetet började agga dem smått
och kolugnet störa
samt föra i minnet, att förr de begått
små fuffens, som nu fingo namn utaf brott
och kunde till stupstocken föra.

En ny »nådig lagman» då uppstod och skref
i lagboken (kolon)
»en hvar lide straff efter thy han bedref!» —
och nu först det ordning i stadenom blef,
tack vare den rådkloke *Solon!*

V.

Muhamed — en frisk och glad man,
innan han blef Allahs »stadman» —
en gång på vår »sorgeö»
kom i klämma liksom Wadman
mellan bålen och en mö.

Länge rådde båda lika,
men till sist fick bålen vika,
tärnan vann hans hjerterum,
gubben började predika
»köttets evangelium».

Digitized by Google

Först med en han höll till godo,
men små andra mör förstodo
äfven le så englahuldt,
att han kneps, och *isto modo*
fick ett harem öfverfullt.

Ty alltjemt en vigselring är
det, hvarefter flickan springer
derför kunde gubben få
ej blott en för hvarje finger,
men ock en för hvarje tå.

Trött till sist att kurtisera
började han profetera,
tills en patriark han blef,
och att lasterna reglera
denna visa lag han skref:

»Svärma för de sköna gerna,
kyss hvarenda vacker tärna,
tag dig hustrur i parti;
men för drufvans must och kärna,
för berusning håll dig fri!»

Skada på de sista orden!
Eljes öfver hela jorden
säkert gillats denna lag —
men, gunås, här upp i Norden
man för spriten är så svag!

CaLixTus.

Digitized by Google

Handarbete.

— Du vill gifta dig med Greta för hon är så skicklig i handarbete, säger du. Hur känner du till det?

— Jo, det måtte jag fälle känna, eftersom det ä' åf henne, jag fått kulan här vid ögat.

Digitized by Google

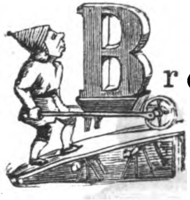

Brodren Pehr.

I Upsala fans för åtskilliga år sedan en student, som på grund af sin oerhörda kroppsstyrka var vida bekant i den gamla lärdomsstaden.

I brodren Pehrs — den bland kamraterna mest gängse benämningen på personen i fråga — höghvälfda bröst bodde en jättes krafter, men ur hans vänliga ögon framtittade en from barnasjäl, och detta i förening med en viss originalitet i idéer och uppfattning af lifvet, gaf hans person någonting i hög grad tilldragande, som ingalunda förfelade att på kamraterna utöfva sin verkan.

Oförvägen och vänsäll, stod han alltid till tjenst, så ofta något vädjande skedde vare sig till hans börs eller hans i mer än en bardalek bepröfvade arm.

* *
*

Tillsammans med några andra studenter intog han sina middagar hos en gammal enkefru på Kungsängsgatan, och en

Digitized by Google

vacker dag öfverraskades de andra bordsgästerna af att se brodren Pehr inträda i matsalen åtföljd af en till sin yttre menniska synnerligen ruskig mansperson, den han presenterade för sina något förvånade kamrater såom f. d. gardisten Stock. Denne, i hvars anletsdrag man snarare spårade följderna af ett utsväfvande lif, än af någon ofrivillig nöd — en omständighet, som dock undgått den ej så särdeles skarpsinnige P:s uppmärksamhet — hade på gatan velat taga P:s hjelpsamhet i anspråk. I saknad af penningar hade nu brodren Pehr gjort den, enligt sitt eget påstående, fullkomligt uthungrade exgardisten det anbudet att medfölja till fru X. för att vid hennes med stadiga rätter rikt besatta middagsbord stilla de hungrens qval, hvilka, att döma af det sätt hvarpå den gode Stock till sin gästfrie värds stora tillfredsställelse gjorde heder åt anrättningen, tycktes i oerhörd grad ha ansatt honom. Att Stocks mindre behagliga yttre och långt ifrån mönstergiltiga sätt att handskas med gudsgåfvorna icke just bidrog att öka matlusten hos de öfriga, var en omständighet, som högst obetydligt inverkade på den stämning af uppsluppen glädje, som inom kort bemägtigade sig såväl brodren Pehr som hans okonstlade gäst.

Äfven under förhållanden, som ingalunda voro egnade att väcka själens blidare känslor till lif, framträdde P:s ovanliga godmodighet.

En natt blef han jemte två andra studenter anfallen af sju jernvägsarbetare, hvilka började striden genom att mot brodren Pehrs hufvud slunga en till hälften fyld bränvinsbutelj. Detta onekligen om brist på takt vitnande sätt att ådagalägga sitt misshag mot en person, förmådde dock icke rubba det stoiska lugn P., i högre grad än någon annan dödlig var utrustad med.

— Hvad skall sådant der tjena till? — anmärkte

Digitized by Google

han endast, lugnt borttorkande bränvinet, som i strida floder rann ned för hans skäggbelupna kinder.

Långt ifrån bragta ur fattningen af denna i hofsam ton framstälda och ju icke så alldeles omotiverade förfrågan, började fridstörarne att med sina käppar rätt eftertryckligt bearbeta de tre studenterna, troligtvis önskande gifva de unga lärdomsrepresentanterna en liten erinran om de sälla dagar, då käppens användande utgjorde en så vigtig ingrediens vid kunskapernas inhemtande.

— Ni skall komma två åt gången, så blir det roligare, — föreslog brodren Pehr, fattande två af sina angripare i bröstet och slungande dem åtskilliga alnar ifrån sig.

Detta prof på styrka och mandom förorsakade synbarligen en rubbning i fiendens sjelftillit, ty den fann för godt att så småningom draga sig tillbaka, sedan dock först en af dem tilldelat P. ett försåtligt knifkugg i bröstet. Någon nämnvärd skada tycktes detta dock icke åstadkomma, ty samma muskelstyrka, som förut, uppenbarade sig hos brodren Pehr, då han nu böjde sig ned och fattade sin motståndare i högra benet.

— Du skall fara varligt fram, min lille far, så får du vara med flere gånger, — förmanade P., svängande delinqventen fram och tilbaka med hufvudet nedåt.

Sedan detta experiment, som med ogrumladt intresse följdes af de två andra studenterna, fortgått några ögonblick, stälde P. den så vårdslöst behandlade unge mannen åter på marken, inbjudande de andre med den artigaste gest i verlden att fortsätta leken. Att vidare inlåta sig i strid med en person, som så föga tycktes taga hänsyn till de vanliga reglorna för ett städadt slagsmål, funno desse icke öfverensstämmande med klokhet och lemnade derför de tre studenterna såsom segrare på valplatsen.

— Jag var ändå kanske för hårdhändt mot den siste;

Digitized by Google

han fick troligen hufvudvärk, — ångrade sig P. dagen derefter, då samtalet föll på föregående nattens äfventyr.

En annan afton passerade brodren Pehr Svartbäckstullen och varseblef då en synbarligen mindre nykter mansperson, som utvalt en trappa till nattqvarter, der han nu, omgycklad af drömmens leende fantasibilder, åter försatt sig tillbaka till de lyckliga dagar, då en mjuk bädd icke alltid utgjorde ett oeftergifligt vilkor för kroppens välbefinnande.

Misströstande om att af den liggande mannen få någon redig uppgift på hans bostad, kastade P. honom upp på sina axlar för att föra honom till sitt eget hem. Under vägen dit blef han imellertid af en mötande poliskonstapel tillsagd att öfverlemna den druckne i rättvisans händer.

Som detta förslag icke antogs af P., lät den hetlefrade ordningsupprätthållaren undfalla sig åtskilliga närgångna yttranden, af hvilka en malplacerad kritik öfver P:s mindre snabba framfart på lärdomsstråten utgjorde hufvudbeståndsdelen.

— Ni är olämplig till polisman, — förklarade P., gripande ett säkert tag i sin förfördelares nacke.

Skjutande framför sig den stackars konstapeln, som trots alla ansträngningar var urståndsatt att slita sig lös, skred P. med fasta steg gatan utför, då och då framslungande en sarkasm öfver den brist på hållning och takt, polismannen ådagalade.

Snart nog blef det sällsamma tåget omringadt af en mängd jublande nattsvärmare, som medelst ljudliga hurrarop gåfvo sin medkänsla för den i sin nuvarande belägenhet allting annat än imponerande ordningsmannen till känna.

Snart tonade »Stå stark, du ljusets riddervakt» i den stilla natten och i slutna led uppmarscherade man på torget. Några der posterande poliskonstaplar, som troligtvis funno det sätt, hvarpå deras kamrat representerade

Digitized by Google

den kår de tillhörde, på intet vis egnadt att borttaga det skimmer af löje, som sedan långt tillbaka omgifvit densamma, skyndade utom sig af raseri och hämdkänsla fram för att bemägtiga sig P., i hvilken de med vanlig skarpsinnighet anade upphofvet till detta störande uppträde. Omsider lyckades man på vaktkontoret införa såväl brodren Pehr som hans skyddsling, hvilken, fullkomligt oberörd af det omkring honom rådande sorlet, fortfarande låg försänkt i en fridfull sömn med sin beskyddares breda axel till hvilostad.

— Är det ni, som nu är framme igen? — frågade polismästare S. vid inträdet.

— Ja, jag kommer för att föreslå den der gevaldigerns afsättande, — förklarade brodren Pehr.

— Dermed har ni ingenting att skaffa. Er enda uppgift här i Upsala tyckes vara att föra oljud om nätterna. Hvad ämnar ni bli för någonting?

— Polismästare.

— Jag skall min sann lära er att bli polismästare, jag.

— Jag tackar för anbudet, men att döma af de prof, ni sjelf lemnat som sådan, anser jag er vara inkompetent till en dylik uppgift.

Detta, visserligen om uppriktighet, men icke just om någon synnerligen utvecklad höflighet vitnande svar framkallade en harmens rodnad på den om sin egen värdighet noggranne embetsmannens kinder, och af den ljungande blick, han slungade på brodren Pehr, kunde man med visshet förutsäga, att om en gång ett oblidt öde skulle inrangera den frimodige studenten i poliskonstaplarnes leder, han i polismästare S. kunde påräkna en lika så sträng som minnesgod förman.

Det hela slutade imellertid dermed, att brodren Pehr efter en af rektor undfången varning fick böta en jemförelsevis obetydlig summa, derför att han i sitt uppträ-

Digitized by Google

dande mot polismagten icke skickat sig såsom det en akademisk medborgare egnar och anstår. Hans skyddsling fick böta fem kronor, hvilket förorsakade brodren P. mycken sorg, ty han ansåg sig vara en indirekt orsak till dennes ofärd.

P:s villighet att stå till tjenst, när och hvar tillfälle dertill erbjöd sig, yttrade sig till och med vid de minsta småsaker, som man kan finna af följande lilla äfventyr. Några små skolgossar, sysselsatta med bollkastning, hade råkat att slunga bollen upp i takrännan på ett högt hus vid Drottninggatan. Brodren Pehr, som händelsevis passerade platsen, då detta missöde inträffade, erbjöd sig genast att hemta ned bollen åt dess lille gråtande egare. Utan betänkande började han klättra uppför takrännan; med glädjestrålande ögon följde den lille skolgossen P. på hans luftiga färd, som, egendomligt nog, trots den synbarliga faran kröntes med fullständig framgång.

Brodren Pehrs bästa ämne var zoologi och en vacker dag infann han sig hos professor Y. för att undergå tentamen.

Under tentamens lopp framräckte professorn något slags naturföremål åt P. med anhållan om, att han skulle uppgifva namnet på detsamma. Snart nog afgaf tentanden sitt utlåtande, hvilket dock ej var öfverenstämmande med professorns uppfattning, hvarför han blef ombedd att låta föremålet undergå en noggrannare undersökning. Resultatet af granskningen blef imellertid detsamma som förra gången, hvilket gaf professor Y. anledning att i något otålig ton utropa:

— Men jag försäkrar er, att ni begår ett misstag.

— Vi hålla vad, herr professor, — föreslog brodren Pehr, trohjertadt framsträckande sin hand åt den med skäl något förbluffade tentatorn.

Detta anbud, ingalunda dikteradt af någon slags offör-

Digitized by Google

skämdhet — hvilket också genast uppfattades af den humane och välvillige vetenskapsmannen — blef imellertid afböjdt af denne, som i stället öfverbevisade P. om misstaget, hvilket han också snart nog blef villig att erkänna.

P:s oförvägenhet, som dock ofta nog hade den mest oskrymtade välvilja till bevekelsegrund, föranledde honom mången gång att begå handlingar, hvilka hade för honom sjelf de största obehag till följd.

En gång fick han från ett litet hus på någon af bakgatorna i Fjerdingen höra jämmerskrik; blickande in genom fönstret såg han en groflemmad karl misshandla en på golfvet liggande qvinna. Att krossa rutan och störta sig in i rummet var ett ögonblicks verk för den under vanliga förhållanden något säflige brodren Pehr. Slungande mannen åt sidan, böjde han sig ned öfver den till hälften afdånade qvinnan för att bära henne bort till en vid väggen befintlig säng. Den vildsinte äkta mannen riktade nu sin vrede mot P., som han med en till hands liggande yxa tilldelade ett förfärligt slag i hufvudet. P. dignade sanslös till golfvet och hade säkerligen vidare blifvit föremål för den mordiske mannens obändiga raseri, om icke räddande änglar i skepnader af två instormande poliskonstaplar i rätta ögonblicket uppträdt på valplatsen.

Återkommen till sans, befann han sig på sjukhuset, omgifven af några deltagande kamrater.

Hans första fråga gälde den misshandlade qvinnan; huru han sjelf befann sig, var naturligtvis af underordnad betydelse. Att P. icke så alldeles helskinnad kommit från sitt äfventyr, kan man finna deraf, att läkarne ansågo en operation nödvändig.

— Du blir väl kloroformerad, då du skall undergå operationen? — tillspordes brodren Pehr samma dag af en besökande vän.

— I Helsingland blir jag kloroformerad; jo, om de

Digitized by Google

skulle skära ett ben eller hufvud af mig, då blefve jag det kanske, — upplyste den humoristiske patienten.

Imellertid tillfrisknade han snart och började åter i samma lugna mak närma sig parnassen, dit han dock aldrig hann, enär han helt oförmodadt nödgades afbryta sina studier, på grund deraf att han fick på borgen utbetala sista återstoden af sin lilla förmögenhet.

* * *

En vacker dag återfinna vi brodren Pehr såsom välbeställd länsman i en af Sverges aflägsnare landsändar.

Hvad som kommit honom att välja denna — om man tager hänsyn till hans fromma sinnelag — i högsta grad olämpliga lefnadsbana, är imellertid obekant.

En af hans första embetsförrättningar var att göra utmätning hos en fattig torpare, men den stackars familjens utblottade belägenhet gjorde ett så djupt intryck på den vekhjertade länsmannen, att han åtog sig skuldens betalande. Ett dylikt tillvägagående skulle säkerligen i längden haft en menlig inverkan på hans egen ekonomi, och ovisst är, huru det gått med brodren Pehr, om han icke lyckligtvis gjort bekantskap med en ung och rik landtbrukareenka, som inom kort skänkte honom sin hand med en ty åtföljande ograverad landtegendom, åt hvars skötande brodren Pehr, som naturligtvis genast lemnade den törnbeströdda tjenstemannabanan, egnar sig med lif och lust.

—n.

Digitized by Google

Botaniska Studier

af

ÅKE.

Subularia aquatica. (Sylört.)

Digitized by Google

Sedum album. (Fetknopp.)

Viola stagnina. (Smalbladig violblomma.)

Digitized by Google

Cynoglossum officinale. (Munkefnat.)

Vicia Faba. (Bondböna.)

Digitized by Google

Sedum telephium. (Vanlig kärleksört.)

Ajuga pyramidalis. (Käringruka.)

Digitized by Google

Corydalis Laxa. (Lutande nunneört.)

Anthemis arvensis. (Åkerkulla.)

Digitized by Google

Linaria Vulgaris. (Sporreblomma.)

Hyoscyamus niger. (Bolmört.)

Digitized by Google

Chelidonium majus. (Vanlig skelört.)

Aegopodium Podagraria. (Sqvallerkål.)

Digitized by Google

En roman i skogen.

Skiss

af

Perax.

Det var en vacker, solljus morgon, men så särdeles tidig var den inte, ty i så fall hade icke Hampus Rosenkind varit uppe. Ja, d. v. s. uppe var han då ej precis, utan han låg makligt utsträckt i hängmattan, som var uppfäst i en liten björkdunge nere vid stranden. Der låg han med cigarren i mun och tänkte på affärer, ty han hade ett utmärkt godt hufvud för sådant. Egentligen innehade han blott en underordnad ställning på ett bankirkontor, men det var glänsande planer för framtiden, som nu utkläcktes innanför det rödletta ansigtet.

— Kusin Hampus! — ljöd en klar, välljudande stämma ett stycke derifrån, och en ung, vacker flicka kom springande utför den lilla sluttningen mellan björkarnes hvita stammar.

Hampus rörde sig icke, och det var endast en lätt

Digitized by Google

dragning i mungiporna, som röjde, att han hade hört sin kusins rop. Denna kom dock närmare och viftade honom i ansigtet med sin näsduk.

— God morgon, Hampus!

— God morgon, Linea! — Ett tjockt rökmoln åtföljde helsningen.

— Fy, hvad du bär dig ohyfsadt åt, — blef svaret, och en min af sårad värdighet skönjdes på det täcka ansigtet. Om man skulle vilja beskrifva detta, så förbiser man bestämdt både hyns friska färg och läpparnes vackra rundning för att endast fästa sig vid ögonen, hvilkas ljufva glans öfverträffade till och med romanernas »eldsprutande» och »blixtrande», »azurblå» eller »som natten mörka ögon». För öfrigt var hon en vacker blondin.

— Hvad vill du? — frågade Hampus och satte den ena foten i marken.

— Jo, bäste Hampus, följ mig genom skogen bort till Solgrottan. Jag glömde min parasoll der i går. — En bedjande blick åtföljde orden, och ett oimotståndligt leende krusade hennes läppar.

— Så slarfvig du är, Linea. Seså, nu är jag färdig. — Och med stor färdighet utpuffade han några nya rökmoln.

— Men så låt då bli den otäcka cigarren! Kasta bort den, Hampus!

— Nej, bästa kusin; det vore ett oförlåtligt slöseri, men för din skull skall jag gömma den.

— Nå, så kom nu då, — och med lätta språng var Linea öfver stättan. Hampus följde efter, i början något trög och långsam, men snart hann han upp henne med några raska steg. Under de mörka furorna var det så tyst och stilla. Man hörde blott den melodiska susningen, då vinden smekte de åldriga trädens mosslupna grenar. I kärret qväkte grodorna.

Digitized by Google

— Hu! hvad det låter styggt, — sade Linea, — och så vått det är se'n, — fortsatte hon, då hennes fot från en slipprig trädrot halkade ned i en liten vattenpöl.

— Kanske du vill ta' mig under armen, — frågade Hampus.

— Nej, tack; men får jag hålla mig fast i din ficka, så är du snäll, — och Linea stack sin lilla hand deri och fick på så sätt ett utmärkt stöd.

Det måtte hafva legat något melankoliskt i luften derinne i den djupa skogen, ty en sentimental känsla bemäktigade sig de båda menniskobarnen, som vågade störa den fridfulla tystnaden.

— Ack, — suckade Linea.

— Ack, ja! — instämde Hampus.

— Hvad här är ljuft, — fortsatte Linea, och med sina svärmiska ögon följde hon solstrålarnes riktning, der de banade sig väg mellan löf och barr.

— Skola vi sätta oss en stund? — frågade Hampus. Den gröna, svällande björnmossan vinkade så inbjudande och med en suck af fridfull njutning sjönk Linea ned på marken. Sedan Hampus plockat undan några grankottar, som lågo i vägen, följde han hennes exempel. Der sutto de en stund, och då de stego upp — voro de förlofvade.

Ett skimmer af jordisk lycksalighet upplyste hennes ansigte, och hans var ännu mer strålande än vanligt.

— Gudomliga Linea! — sade han.

— Förtjusande Hampus! — svarade hon, och hela verlden gick omkring för deras glänsande ögon.

— Usch! Ett sådant afskyvärdt kräk! — skrek fästmön; men det var inte åt fästmannen. Nej, hon hade stuckit handen i klädningsfickan och der träffat på en kall och klibbig groda. Med ett utrop af förskräckelse befriade hon sig från det vidriga odjuret, som Hampus hade lagt i hennes ficka, då de sutto på mossan. Men

Digitized by Google

Linea trodde, att grodan hade hoppat dit sjelf, ty om hon vetat sanningen, så hade hon slagit upp förlofningen med detsamma.

Hampus nämde visligen icke något derom, utan fortsatte att hviska sina ljufva kärlekseder i hennes öron, hvilket hade ett förunderligt inflytande på den känsliga flickan. Hon blef så glad, så glad, att hon ville omfamna hela verlden, men hon fick nöja sig med sin Hampus och en nyponbuske, som de gingo rätt på i sin blinda kärleksyra.

— Aj! — skrek Linea.

— Gjorde du dig mycket illa? — frågade Hampus och uppsög med kanibalisk njutning de små bloddropparne, som sipprade fram på Lineas tumme.

— Ja, — svarade hon och såg lika jämmerligt olycklig ut, som om hon blifvit biten af en huggorm.

Naturligtvis pjåskade han om henne på bästa sätt, och om han bar sig litet otympligt åt, så fick hon väl öfverse dermed, ty han var fullkomlig nybörjare i den vägen. Sedan Linea lugnat sig något fortsatte de vägen, och snart voro de framme vid Solgrottan.

Imellertid var det egentligen alls inte någon grotta, det var blott ett vanligt stenröse med en fördjupning i midten och beskuggad af några vackra hängbjörkar, som sträckte fram sina fina grenar med de långa, gröna fransarne och dermed bildade ett hvalf öfver de små mossofforna. Men solen skaffade sig dock inträde mellan löfmassorna och bildade derinne en för ögat angenäm omvexling af solsken och skugga. Här var det, som Linea glömt sin parasoll. Detta var hennes älsklingsplats, och det förtjenade den verkligen att vara. Utom ställets egen älskliga skönhet hade man der äfvenledes den mest vidsträckta utsigt öfver trädens toppar utåt en liten insjö med dess många holmar och uddar, som speglade sin milda

Digitized by Google

grönska i den klara vattenytan. Ja, det var härligt deruppe. Molnen simmade så majestätiskt på himlahvalfvet, och nedanför sina fötter hade man skogens alla schatteringar, behagfullt omvexlande med hvarandra, med insjöns blåa yta och med det bjert afstickande, röda tegeltaket på skogvaktarhyddan.

Der slogo sig nu de älskande ned, ja, det vill säga, icke på skogvaktarstugans tak, utan naturligtvis i Solgrottan. De satte sig vid hvarandras sida och Linea lutade sitt hufvud mot Hampus' axel.

— Linea, — hviskade han. — Låt mig få en enda liten kyss, min älskade!

Men då, skall jag säga, råkade han illa ut. Med vredens rodnad på sina kinder rusade Linea upp och, under det att läpparne häftigt darrade, svarade hon:

— Var icke oförskämd, Hampus! Du vet, att jag aldrig kysser någon!

— Men det är min rättighet. Det kan du inte neka till, — återtog fästmannen. Med en hastig knyck drog han henne ned på sitt knä, och innan hon kunde hindra det, tryckte han en glödande kyss på hennes läppar.

Hastigt som blixten ryckte hon sig lös, torkade sig med en föraktligt åtbörd om munnen och ropade:

— Fy vale; jag slår genast upp med dig, ohyfsade pojke! Jag vill aldrig mer se dig.

Snabbt som en afskjuten pil störtade hon ur grottan, och hennes hvita klädning försvann snart i skogens dunkel.

Hampus satt qvar med rynkade ögonbryn. Han tog fram den sparda cigarrstumpen och tände eld. Väldiga moln bolmade snart mot skyn, han följde dem med blicken. Det var hans kärleksdröm, som gick upp i rök.

Digitized by Google

Hjelpsamhet.

— Är Persson städslad hos patron?
— Kommer aldrig i fråga, kära fröken. Jag ä' bäst nöjd med att gå till och ifrån och hjelpa till.
— Hvad hade Persson för plats förut då?
— Jo, då hjelpte jag till — att strejka i Sundsvall.

Digitized by Google

Astronomisk politik.

I Jungfruns tecken högst i zodiaken
satt drottning Sol till råds å gyllne tron.
Hon var så vred, att hofvet ej sett maken,
ej henne hört i så kolerisk ton.

»Medlemmar af Vårt trogna råd, I veten,
att spiran nu för tiden ej är lätt.
Man knappar in beständigt på budgeten
och gör Oss lifvet surt på tusen sätt.

En svärm plebejer oblygt Oss lorgnerar,
går oförsynt Vår värdighet förnär,
gör upp kalkyler, spår, analyserar
att finna »fläckar» i Vår karaktär.

Vi tro ej ens att sjelfva Leviatan
stod ut med slikt. Ty hören Vårt beslut:
Vi abdikera! — — Uti Vintergatan
bo Våra höga syskon lugnt förut.

Det guld, Vi sparat under bättre tider,
skall *der* Oss trösta, ty Vi äro rik.
Må packet äflas här med sina strider
och fuska bäst det kan med republik!»

Digitized by Google

Hon slöt. Konseljen slogs af namnlös häpnad,
som om en bomb kreverat i dess rund.
Hvar ledamot, med skäl och motskäl väpnad,
vill ha ett ord i sådan kritisk stund.

Merkurius, finansministern, svingar
sig närmast tronen på bevingad fot.
»Ers majestät — hans gälla stämma klingar —
otröstlig gör mig edert grymma hot.

Gör ni affär deraf, så tag mig med er.
Jag kan ju bli er hemliga spion.
Förgät ej, drottning, att i alla väder
jag hittills troget tjenat er person.»

Sig *Terra* »axlar». Så hon lägger orden:
»Gudnås! man anses lätt konservativ,
när man som jag är grå och gammal vorden
och dertill afskyr oro, fejd och kif.

Jag får ej, drottning, följa er på färden
och ville ej, om äfven jag det fick.
Min graf må bäddas i den vrå af verlden,
der ni mig skänkt så mången vänlig blick.

En aning hviskar, att min tid har ända,
när ni med nådens solsken från oss far.
Men jag är redo då att återvända
och blifva *jord* igen, som förr jag var.»

»O, hören, gubbar, lyssnen till vår moder!» —
Så ropar *Månen*, sväfvande på ton —
mitt öga gjuter strida tårefloder
vid sådan hög, sublim resignation.»

Ett löje *Venus* log, det mest koketta
(på tronen var den snärtan aspirant):
»tant borde bättre i respekt sig sätta,
ej tåla pladder af en dum drabant.»

Digitized by Google

»Ni går för långt, min hedervärda fröken,» —
så *Jupiter* försöker stifta fred —
»ni vet ju om, att karlen är »på röken»
med vissa mellanskof — så är hans sed».

Nu *Mars* blir uppbragt, vildt hans ögon brinna.
Han ropar öfverljudt: »jag pliten drar
till värn för hvarje förolämpad qvinna.
Du är en skurk, en niding, hör du, karl!»

Men kämpen båld uti sin slagsmålslystnad
af *Uranus* den gamle hejdad blir.
»Silence, silence!» Och när det uppstått tystnad,
far denne fort: »här nalkas en kurir.

Det är en ung *komet*. Nu syns han spränga
på Irisbryggan fram i eldig färd.
Kring pannan hög de ljusa lockar svänga,
en gloria like för den häpna verld.»

Nu fram han hunnit, slår sig ner i kretsen,
aftorkar svetten och till orda tar:
»I ädle vise, edra öron spetsen,
ty stora ting jag att förtälja har.

Till *Alkmene* jag kom. »Det röda spöket»
vid styret satt. Ej kungen varit *fix*,
som han förmodat sjelf, ty vid försöket
att rädda apanaget han förgicks.

Plejaderna nu lågo vid min bana,
visst undanhöll man der mig hvar notis,
men säkra tecken dock mig läto ana,
att äfven der i görning var en kris.

Min färd bar vidare till *Siri* fackla,
till *Aldebaran*, till *Orions staf*.
Men hvart jag kom, jag såg blott troner vackla,
revolutionen höja blodig glaf. —

Digitized by Google

Den resan varit vidrig utan gränser
för mig, som hatat packet all min tid.
Min lycka bor, der royautéen glänser. —
Här vill jag stanna nu, blott *här* fins frid.»

»Det smärtar Oss oändligt, unge frände,
att nödgas skingra eder illusion.
Men äfven här har upprorets elände
sin brandpil skjutit rakt mot Vår person.»

»Hvad hör jag, drottning!» — ropar högt kometen. —
»Här ock! — Det får ej — skall ej — kan ej ske!
Rebellerna en knäpp uti planeten
jag gifva skall, att de sju solar se!»

»Er lugna, yngling! Hvad Vi nyss fått höra
för Oss en bitter öfverraskning var.
Vi ha, tyvärr, ej annat nu att göra
än trotsigt stå i upprorskretsen qvar.»

»Hör då ett råd, som från en fackman stammar!» —
Neptunus talar så med stämma klar. —
»Låt mig till tronens skydd få bygga rammar
och sätta upp ett bergstarkt sjöförsvar.»

Saturnus råder sedan: »Herrans smorda
i våra da'r gör allra klokast i
att med ett döfhetsbälte sig omgjorda,
som utestänger pöbelns raseri.»

Så slöt konseljen. Råden återvände
till sina poster. Snart blef domen spord
bland *småplaneterna*, och dessa sände
en skarp protest mot brutet drottningsord.

Brr.

Digitized by Google

Realistiskt.

— Gratulerar till din nya utnämning!

— Bah! ... När man är så gammal som jag och då först blir ordinarie ...

— Tänk på vår frälsare: han var några och tretio år och hade dock intet, han kunde luta sitt hufvud till.

— Mycket möjligt; men så hade han, ta mej tusan, inte heller gått i 18 år som »extra»!

Digitized by Google

En Djeknehistoria. *)

Af

H. B. Palmær.

Om vintern, när kölden understundom minskas, så att snön börjar smälta, brukar äldre folk säga, att det är töväder, samt bifoga en eller annan välförståndig gissning, angående bemälte väders inflytelse på ekonomien i allmänhet och den blifvande grödan i synnerhet. Sedan tar sig äldre folk en pris snus och kommer öfverens derom, att det må gå hur som helst, så går det likväl, som vår Herre vill. Så gjorde åtminstone äldre folk i min barndom, på den tiden jag gick i skola i Linköping. Vi skolgossar derimot betraktade saken från en helt annan synpunkt. Vi kallade ej töväder för töväder, utan för snöbollsväder, emedan snön tillät sig formeras till bollar, ganska beqväma att kasta till måls med. Och detta nöje försummade vi aldrig, så ofta det erbjöd

---

*) För vänner af Palmærs bitande satir aftrycker Nisse denna »historia» ur kalendern »Norden» för 1851 — en särdeles rar bok nu för tiden.

Digitized by Google

sig. Till måltafla dugde, snart sagdt, hvad och hvem som helst. Dock egde hedervärda bönder i fårskinnspels ett afgjordt företräde. — Orsaken dertill var tvåfaldig. — För det första hade vår lärare förbjudit oss att ofreda någon bonde med snöbollar; och den förbjudna frukten är, som man vet, alltid mera lockande, än andra frukter. För det andra låg det någonting förtrollande i smällen, som uppkom, då snöbollen träffade skinnpelsen. Denna smäll var för oss ett non plus ultra af välljud. Jag har i senare tider hört Ole Bulls fiol och Jenny Linds röst och varit förtjust af bägge två, men icke på långt när så mycket, som då jag under min skoltid hörde smällen af en på ofvansagde sätt applicerad snöboll. De hedervärda bönderna voro i allmänhet ej obekanta med skolgossarnas eller de så kallade »djeknarnas» skaplynne och sedvanor, och undveko för den skull, så mycket som möjligt, att komma oss i skotthåll. Hellre än att gå förbi skolhuset en vinterdag, då det var töväder, togo de en omväg. Hände sig imellertid, att någon bonde, vare sig af okunnighet eller djerfhet, äfventyrade passagen, så fick han ej gå många steg, förrän han — klatsch! — hade sig en snöboll på skinnpelsen, och — klatsch! — en till och — klatsch! — en till. — Näst smällarna fröjdade oss då att se, huru bonden vid första snöbollen öfvergick från gående till lunk, vid andra från lunk till traf, vid tredje från traf till full galopp. Ack, hvad vi hade roligt!

Men ingen ros utan törnen, säger ett gammalt välbekant ordspråk. Vårt nöje höll en gång på att blifva oss rätt dyrköpt.

Det var en tövädersdag i Februari månad. Skoltimman slog; men som läraren aldrig brukade komma förr, än en qvart senare, funno vi ej nödigt att genast begifva oss in i läsrummet. Vi stannade nästan mangrant qvar på planen utanför skolhuset, i afsigt att ännu

Digitized by Google

en stund fortsätta det inbördes snöbollskrig, som redan var börjadt. Dermed roade vi oss ock helt tappert, tills, efter några minuters förlopp, ett stillastånd oss emellan uppstod, emedan någon, som vi ansågo böra bli föremål för vår gemensamma verksamhet, nalkades. Denne »någon», var ingen annan än en stor, fet bonde, en sådan som, efter allmogens tro, frimurarne önskade sig för att slagta, salta och skicka till hundturken. — Han hade en alldeles ny fårskinnspels på kroppen, nyttjade stöflor och galoscher, samt bar i handen ett spanskt rör med rem och toffsar af saffian. All denna härlighet oaktadt, tvekade vi icke att angripa honom; och knappast hade han hunnit halfvägs förbi skolhuset, förrän ett halft dussin snöbollar smälde i ryggen på hans skinnpels. — Då stannade bonden och vände sig om. Hans ansigte glödde af harm och förvåning och der stod med tydliga bokstäfver att läsa: huru vågar någon att anfalla en sådan man, som mig?

Vi skolgossar voro å vår sida äfvenledes förvånade öfver att bonden stannade, i stället för att springa, såsom vi voro vana att se hans likar göra. — Dock grubblade vi ej länge på den saken, utan gjorde oss redo till nytt anfall. Inom några ögonblick fick bonden en ny salva snöbollar och denna gången i sjelfva bringan på skinnpelsen. Då hötte han med sitt spanska rör och sade:

— Edra pojkvalpar! Detta skolen I ej hafva gjort för intet. Jag väntar här tills er magister kommer, och klagar för honom.

Hotelsen var ganska betänklig. Blef den verkstäld, kunde vi allesammans vara säkra om stut; ty vår lärare, magister B., var en äkta skoltyrann, som aldrig lät nåd gå för rätt och aldrig använde något mildare straff än stut. Ännu efter så många års förlopp, kan jag ej tänka på magister B., utan att derjemte tänka på stut, ej heller

Digitized by Google

på stut, utan att derjemte tänka på magister B. Hotelsen var således, som sagdt är, ganska betänklig. Imellertid hoppades vi, att den ej skulle bli verkstäld; vi hoppades att med förnyade snöbollsattacker kunna jaga bonden på flykten. Men deri bedrogo vi oss. Väl förnyades attackerna, de förnyades flera gånger och med ökad häftighet, men medförde ej annat resultat, än att bonden emellanåt ruskade snön af sig, hötte med spanska röret och repeterade det olycksaliga löftet att vänta och klaga för magistern. Nu började vår belägenhet synas oss allvarsamt farlig. Vi upphörde med snöbollskastningen och begåfvo oss in i skolhusets förstuga för att hålla konselj. En liten uppnäsig kamrat, som var särdeles qvick att hitta på pojkstreck, och som derför, när sådana voro å bane, brukade vara sjelfskrifven præses, öppnade diskussionen.

— Bröder, — yttrade han, — tiden lider och om få minuter slår qvarten. Få minuter derefter hafva vi B. här, och är bonden då qvar, så händer oss något, som stöter på chikan. Frågan är för den skull: hur skola vi blifva krabaten qvitt? Finnes bland eder någon, som har ett godt förslag att afgifva, han öppne sin mun och tale.

— Med snöbollar hafva vi redan gjort försök, — sade en bland oss.

— Och de hafva visat sig ändamålslösa, — sade en annan.

— Att bedja bonden om förlåtelse, är också en utväg, — sade en tredje.

— Men den är under vår värdighet, — invände en fjerde.

— Och skulle dessutom ej hjelpa, — sade den lille uppnosige. — Nej, här hjelper lika litet lock som pock. Vi måste försöka att *narra* bonden härifrån.

— Hur skall det gå till? — frågade vi.

Digitized by Google

— Om Gud, griffelfarbror och matsloken vilja, — sade den lille uppnosige, — så skall det gå rätt lustigt till.

Jag har nu i berättelsen infört tre nya personer, om hvilka läsaren torde behöfva någon upplysning. Hvad Gud beträffar, hänvisa vi till katekesen, men för griffelfarbror och matsloken skall jag ej undandraga mig att redogöra. — Den förre var en gammal beskedlig köpman, som icke drack utan snusade brorskål med alla djeknar. Han hade sin bod i grannskapet af skolhuset och vi brukade hos honom köpa grifflar och annat smått. Matsloken åter var en lång bondson, som först efter fadrens död fått följa sin böjelse för studier och redan fylt tjugo år innan han intogs i skolan. Han blef då kamrat med oss tio- och tolfåringar. Som han ej ännu hunnit bortlägga bonddialekten, fick intet annat födoämne, än kött, den äran att kallas för mat, och hvar yngre manssperson hette slok. Af dessa två provinsialord hade vi sammansatt ordet matslok och gifvit honom det till binamn. Nu känner läsaren — hoppas jag — så mycket som behöfs om de nya personerna, dem jag infört i berättelsen, och jag återgår derför till framställningen af vår konselj i skolhusets förstuga.

— Hvad kunna griffelfarbror och matsloken göra oss för hjelp? — frågade vi.

— Griffelfarbror, — sade den lille uppnäsige, — besitter en ståtlig kavaj, en käpp med silfverknapp och en hatt som står i mantal.

— Hvad höra de hit? — frågade vi.

— De persedlarne skola lånas af griffelfarbror, — fortfor den lille uppnäsige, — och matsloken dermed utstyras. Sedan begifver sig den sistnämde härifrån på den oss alla bekanta bakvägen. Derpå sätter han en högtidlig min på sig, antager en majestätisk gång och förfogar sig åter hit, men på den stora vanliga stråkvägen.

Digitized by Google

— Och vidare, — frågade vi,

— Vidare, — fortfor den lille uppnäsige, — stå vi här ute på platsen och imottaga matsloken, så fort han hinner anlända, med de djupaste bugningar, de ödmjukaste hattaftagningar.

— Och då, — inföllo vi, som ändtligen förstodo meningen, — kan bonden ej annat tro, än att matsloken är vår magister; och så klagar bonden för matsloken, och så beder matsloken bonden dra' åt fanders, hvilken billiga begäran denne ej lärer underlåta att skyndsamt efterkomma.

— Just så har jag räknat ut det, — sade den lille uppnäsige.

Planen var god och med verkställigheten sölades icke ett ögonblick.

Vår hederlige griffelfarbror gjorde ingen svårighet vid att till ett så godt ändamål utlåna sina dyrbarheter, hvilka i hast praktiserades till skolhuset på den ofvannämde bakvägen. Den lika hederliga matsloken, som hela tiden suttit inne i läsrummet, läst på sina lexor och intet ondt vetat af, var genast, så snart han fick reda på sammanhanget, villig att åtaga sig uppdraget och begaf sig ofördröjligen åstad. Vi andra gingo ut på planen vid skolhuset och afbidade utgången i sedosam stillhet. Snart hade vi det nöjet att se vår matslok återkomma, oöfverträfflig till gestalt och åtbörder. Någon har om Napoleon sagt: hvar tum en gud; om matsloken kunde för tillfället sägas: hvart lod en påfågel. Vid hans åsyn blottade vi helt underdånigt våra hufvuden och krökte våra ryggar, som aftaladt var.

— Nu, — tänkte bonden, — är det *min* tur.

Han klef för den skull dristeligen fram till matsloken och frågade:

— Skulle det vara herr magistern?

Digitized by Google

— Ja, min gubbe! — svarade matsloken myndigt. — Hvad har du att säga mig?

— Skolpojkarne der, — sade bonden och pekade på oss, — hafva öfverfallit mig med snöbollar och jag får derför anmäla dem till vederbörlig näpst.

— Skolpojkarne! — upprepade matsloken och rynkade på näsan. — Hur kan man med en sådan grof titel benämna rikets studerande ungdom, samtidens hopp och framtidens stödjepelare?

— Jag trodde, — sade bonden förbluffad, — att...

— Du trodde, du, — afbröt matsloken snäsigt. — Hädanefter bör du tro, att en rusticus rudis, eller en rå bonde aldrig bör sine reverentia, eller utan vördnad, öppna sin mun om juvenis doctissimi, morum venustate clarissime, eller ynglingar, lysande af lärdom och goda seder.

— De hafva öfverfallit mig med snöbollar, — mumlade bonden, som redan såg modstulen ut.

— Det hafva de gjort, — röt matsloken, — i rättvis harm öfver din brist på hyfsning.

Derpå vände han sig till oss och svängde med griffelfarbrors käpp, såsom med en kommandostaf, och utropade:

— Gossar! jagen denne bondlurk härifrån; jagen honom så långt vägen räcker!

Nu ändtligen fann bonden för godt att taga till fötter och detta med sådan fart, att skörten på hans skinnpels flaxade som ett par gåsvingar. Vi å vår sida funno äfvenledes för godt att följa honom å väg med skratt, hurrarop och snöbollar. Men detta nöje räckte ej länge, ty klockan slog qvarten och vi begåfvo oss in i läsrummet, tackande Gud, att äfventyret var lyckligt och väl slutadt.

Digitized by Google

Ja och Nej.

Fritt efter *J. Baggesen.*

Loudon fans en gång för länge sedan,
bland andra underbara ting,
en köpman, som jag här vill kalla King —
för rimmets skull, helt visst ni anat redan.

När mer jag om min hjelte fått berätta,
ni lätt skall inse, att hvad namn han bar,
ej minsta vigt för häfden har.

Digitized by Google

Fast utan »börd och namn», King egde mer än detta:
han vett i skallen fått, och lyckan varit huld,
som honom skänkt minst fyra tunnor guld.
För öfrigt som grossör han kommit upp i smöret;
hans *business* präktigt var liksom humöret.

O, vackra läsarinna, blif ej vred!
Som korthet alltid är min svaga sida,
jag nästan glömt den länk i sagans ked,
hvaröfver först jag ljus bort sprida:
fast tretti år och af naturn begåfvad,
var King ej gift, ej ens förlofvad.
»Men det bevisar allting utom vett!»
Ja, om han er, min läsarinna, sett,
hvem vet, hvad då för länge sedan skett?

En filosof, hvars läror äro skefva,
har om det gifta ståndet sagt:
»en hvar, om han förnöjd vill lefva,
bör sky som pesten Hymens makt!»
Han säger dertill mycket mera,
som nästan stöter på förtal
och som jag ej vill referera.
En annan filosof, mer liberal,
sig yttrar så: »nå väl, gör valet
och gift dig — eller ock låt bli! —
i båda fallen gör du galet.»
Gu' vet, om han har rätt deri.
En tredje mest gentil sig visar
och säger: »aldrig råder jag
min nästa från ett hjonelag;
fast mer ett slikt beslut jag prisar;
men allt bör ske i sakta mak,
och derför är det kanske rigtigt
att hela lifvet tänka på ett steg så vigtigt —
försigtighet är en välsignad sak!»

Om dessa misogyners teorier
och fruktan för, hvad nog han hört
om äkta ståndets bryderier,
till ungkarlslif herr King förfört —

Digitized by Google

om kanske (hvad de lärde snarast mena)
han midt bland vexlar och geschäft af vigt
fann godt, att menskan är allena —
det vet jag ej, och det är ej min pligt
att derom orda i min dikt.
Så slägt som vänner honom rådde
att gifta sig och förebrådde
herr King, att han ej än det gjort...
dock nej! nu pratar jag för fort:
när man är rik och ungkarl vorden,
nog ingen slägting önskar, att
man skall föröka sig på jorden,
så framt med hans förstånd det rätt är fatt.
Jag derför tar tillbaka orden!
Blott vänner tyckte, att ett tidfördrif

han efter dagens mödor borde finna
och alltså välja sig en huldgudinna
för att förljufva sitt och deras lif
med »ena hjelp», ett fagert vif.

Digitized by Google

»Topp!» utbrast han en dag, »må gå ...
fast ej jag kommit på det klara,
hur jag skall få af prima vara.» —
»Det kan du helt behändigt få»,
gaf en hans vän till svar: »tag ledigt
i morgon, res till närmsta herregård.
Der växer i föräldrars vård
ett klöfverblad så blygt och sedigt:
tre täcka plantor — du förstår —
af Evas kön och alla fagra,
väl växta, feta ej, ej magra;
en hvar, utbildad just för sina år,
skall vänlig, liflig, dig förtrolla.
Jag ej vill långa loftal hålla,
men tjusad sjelf du i en hvar skall se
modellen till en grace, en fé.
Ty värr dock, om det hemgift gäller ...» —
»Hvem bryr sig», inföll King, »om bagateller
I morgon, sade du? Skall ske!»

Digitized by Google

På morgonen herr King med glädtigt hopp
sig upp på Bruntes sadel svingar.
Som om likt Pegasus han burit vingar,
han flög i hejdlös, svindlande galopp
till herregårdens port — och dermed stopp!
En pojke tar imot dem; herrn i yra
till köksdörrn rusar, och med stort besvär
en landtlig tärna honom hejdar der —
ty ej man kan förståndet styra,
när man är kär,
och ej när man vill hänga sig, dess värre!
»Nej, der är stora dörren, herre!
Var god gå dit!» Och han steg in.

För friarns blick sig fem gestalter röjde;
bland dem de tre
man såg i djup och landtlig negligée
helt blygsamt rodna, springa bort och le,
då herrn och frun på stället dröjde.
»God dag!» sa' han. »God dag igen!» sa' de.
»Mitt herrskap», fortfor han, »för mig en ära
det vore att få lära känna er;
jag önskar att er ej besvära,
då, fastän okänd, nu jag ber
att stanna få till frukost här, emedan
ett ärende jag har att säga sedan.»

Snart frukosten var slut, och öfver
Kings friarläppar alltså talet gick:

»Af jordisk rikedom och makt jag fick
fullt upp så mycket jag behöfver,
och dertill fick jag njuta af
de bästa skatter, himlen gaf;
ty gods och guld jag eger för det första,
och vidare min ålders fulla kraft,
pro tertio jag lyckligt lynne haft.
En enda skatt jag saknar, men den största:
en hustru, som sig fast bestämt
att hela lifvet med mig dela jemt
det tredje, andra och det första.

Digitized by Google

Ni trenne döttrar fått: kanske bland dessa tre
fins någon, som vill bli min goda fé . . .
Om ni behagar, låt mig snart dem se
i negligée;
jag annat har minsann att göra
än att på frieri min tid förstöra.»

»Med nöje! Strax!» var svaret, som
från bådas läppar hördes tona.
Ut smög sig frun, en rask matrona,
och åter in med trenne plantor kom.

Digitized by Google

Med hvita kläden öfver pannan knutna,
hvarunder håret böljande bröt fram —
i bruna lockar det på skuldran sam —
med barmens hvalf till hälften slutna
af rosenknoppar, nyss från qvisten brutna —
med korta klädningsärmar, hvarutur
ett armpar sköt, hvars mönster du, Selina!
(ty hvad är rundt och hvitt och tjusande som dina?)
för mig så ofta dolt i koftans bur —
med kjortlar, hvilkas lätta slöja gled
i veck, likt skyar öfver månen, ned
förbi de runda knän, till fotens led —
så stodo, blygsamt leende
och rodnande och seende
så som jag ej kan säga det, de tre...
jag glömde rimmet nu... vid sidan af hvar andra.

Herr King i stum beundran stod och såg
och gjorde intet annat, endast såg,
och glömde allt, ty själen sig begifver
ibland på flygt igenom ögats vrå
till hvad det hänfördt, bländadt blickar på...
Spörj herden Paris, om jag öfverdrifver!

»Ja, så jag kunde länge stå!»
till slut han utbrast: »Här är mer att göra:
jag *en* bör välja, ty att alla föra
som hustrur hem lär icke gerna gå.
Hvad tänker ni?... Jag lagen icke minnes.»

I England ej den seden finnes,
att man sitt bifall plägar ge
åt Herkules' berömda dater
att sig på samma bröllopsnatt förse
med hustrur tre;
der, som i nästan alle stater,
för slika hjeltedåd en lag satt *p* —
och stämplat dem som fula later.
Herr King, ej böjd att dylikt våga,
sig nöjde med en enda fru. Än se'n?
Det finnes stackars män, som nog ha plåga

Digitized by Google

med *en!*
Dock ej jag tager i försvar dem:
jag tror, att deras egen skulden var,
ty hustrur äro sådana, man tar dem,
det vet en hvar.

Att göra mellan dessa tre sitt val
var icke lätt, ty King ju såg så illa,
och dertill kom en otur, nog fatal:
att hela hans förstånd stod stilla —
en sak som ganska lätt kan ske,
om man blott *en* får se,
ja, stundom blott *en half* — än mer då *tre!*
Ej utväg fann han att sin tvekan lätta . . .
»Må tusan tänka mer!» så tänkte han;
»till hvem som helst af dem jag vill bli man,
och den, jag får, är sannolikt den rätta.»

Med denna kloka föresats sitt tal
han började och hördes tankspridd stamma:
»hvem af de tre jag får, gör mig det samma,
och derför — att af längre val och qval
jag snart må slippa obehaget —
jag lofva vill att den till hustru ta',
som först af alla säger *ja.*»

De gamla skänkte bifall till förslaget,
som Jupiter, med en belåten nick.
»Barn», sade de, »besinnen väl ert bästa:
det gäller nu att er för lifvet fästa.»
Men blott en trefald, tyst och blygsam blick
blef svaret, friarn fick.
Han stod och stirrade ett tjog sekunder,
men blott för att sig sjelf bedra
med fåfäng väntan, ty derunder
ej kom från purpurläppar något ja.

»Ni vill då», utbrast han, »er först betänka?
Nå väl: en qvart — men icke mer — dertill
jag först den äldsta af er vill
för ändamålet tåligt skänka.»

»Den tiden är för kort för frieri!»
gaf frun till svar. — »Men jag ej här kan dröja;

Digitized by Google

det snart är middag.» — »Nå, vi få oss böja
för ert beslut . . . följ med, Marie!»
(Så var den äldstas namn; och bland de trenne
var, oss imellan sagdt, det henne, som
herr King helst önskat och mest tyckte om;
ty fast det rundt i friarns hjerna gick,
hans längtansfulla, tjusta blick
förstulet dröjde qvar vid hennes änne
och hennes barm, der, vaggad upp och ned,
buketten gaf om hjertats strid besked.)

Jag fruktar, att man redan blifvit led
vid min metod att i detalj berätta;
förlåt, min läsare! benäget detta;
om hittills ej jag skyndat, som jag bort,
skall diktens handling nu gå undan fort.

Digitized by Google

En qvart tilländagick. Från kabinettet
kom frun tillbaka, och med glädtigt sinn'
flög friarn, snabb som en raket, dit in.
(Hans ifver var nog icke rätta sättet!)
›Nå, vill ni ha mig? Skynda, svara!›
                                                    ›*Nej!*›
›På allvar?›
                            ›Verkligen!›
                                                ›Ni vill det ej?›
›Min herre!›
                    ›Hvad?›
                            ›Min herre!›
                                                ›Vill ni?›
                                                        ›*Nej!*›
›Nå, då far väl!› — Han visste att sig finna
och afsked bjöd åt värd och åt värdinna.

De tyckte, att det var ett godt parti
och bådo King att åter nätet kasta:
›I dylikt fall man bör sig ej förhasta.
Dröj än en qvart! Gå in, Sophie!›
(Det var den andra dottern.) ›Nå, får gå;
jag än en gång vill pröfva på.›
Det andra qvartet äfven gick till ända.
Nu undrar läsarn visst, hvad månde hända?
På samma fråga: ›vill ni eller ej?›
fick King ett bleklagdt, obevekligt *nej*.

Vår hjelte kom tillbaka in i salen
och var af raseri hardt nära galen.
En korg i mångens hufvud myror satt,
men man för *två* minsann kan bli besatt.
Det var herr King dock ännu icke rigtigt
och visste att tillvägagå försigtigt.
Förlusten af kontors- och arbetstid
är hvad som grumlar mest hans sinnesfrid,
och derför tror han, när han öfverväger,
att han för sista gången hjernan brytt
med frieri, fastän man ber på nytt
om än ett qvart. Men ack, som Vessel säger
(Gu' fröjde själn, för hvad han snillrikt sagt!):

Digitized by Google

»O, men'skobarn! hvad gagnar all din vrede
mot kärleken, mot ödet och Den Lede?» . . .
Mot de två första en och hvar sig frede,
så framt han kan — det står i ingens makt . . .
Herr King nu skulle gifta sig — gif akt!

Den yngsta dottern här jag borde nämna;
hon hette Henriette . . .
Herr King, att ingen möda ospard lemna,
men pröfva lyckans gunst på hvarje sätt,
beslöt att henne ock ett qvart spendera.
Det knappast var förbi, då om igen
han skyndade att än en korg riskera.

På förhand var han viss om äfven den
och sporde (obekymradt sade han det):
»Ni vill ej heller knyta äkta bandet?
Ack, svara fort, ty jag skall afsked ta
med alla mina korgar. Vill ni?»
»*Ja!*»
»Ni blir min hustru, är det säkert?»
»*Ja!*»
»Det är då rigtigt allvarsamt er mening?
Nå, Gu' välsigne er och vår förening!
Det var ju bra! . . .»

Här i förtjusning afbröt han sin svada.
De återvände arm i arm; och glada
de andra slöto till, hvad läsarn redan vet.

»Ja, saken har sin fulla rigtighet,»
fortsatte King, »nu fattas endast presten
och prestbetyg, men det jag skaffar snart.
Jag kastar mig gesvindt på hästen
och rider hem i pilsnabb fart;
i morgon är jag här att bådadera
för er i laga ordning presentera.»

Han red så snabbt, som om det gält reträtt;
men herrn och frun, Sophie och Henriette

Digitized by Google

— att sig derom, att allt gick väl, förvissa —
i dörren länge sågo på, tills han
vid vägens krökning småningom försvann.

Marie imellertid — kan ni väl gissa,
hvi under tiden hon sig smugit bort?
Nu börjar min historia innan kort!

Ej långt från gården, strax vid stora vägen,
vid skogens rand en kulle var belägen . . .
I afskedsstunden, då man bildat grupp
och neg och kyssar gaf, hon smög — så är en sägen —
sig undan, skyndande på kullen upp.
Hvad skälet var, är icke godt att veta;
en småsak kan ju mången mö förtreta.
Allt nog: hon osedd satt på kullens topp
och såg, hur (utan att jag alls vill ljuga)
herr King for fram i susande galopp,

Digitized by Google

tills sist han blef så liten som en fluga;
och när han se'n försvann för hennes syn,
hon sorgsen föll på knä vid skogens bryn
och tårars dagg rann ned på liljehyn.

O, grymma kärlek! Hvad inunder skyn
kan hjernan så, som du, på fall förvrida?
För älskarn fins ej ro på jordens ring,
ty jemt du tumlar honom kring
i hoppets lågor, fruktans slagregn strida.

Så gick det denna gång vår vän herr King.
Han halfvägs var och flitigt piskat skinnet
på Brunte, då med ens han kom i håg,
att dottrens förnamn ej han lagt på minnet,
fast han i huset skulle varda måg.
»Det är,» han utbrast, »ett fatalt elände,
när man har brådt!» Och tvärt han vände om
för att få veta hennes förnamn, som
sitt ja-ord gifvit. Men när väl han kom
till kullen — hvilken tur: han igenkände
den äldsta af de tre; hon stannat der.
»Det blir för mig besparing af besvär
att er, min sköna, nu få råka;
jag mins, hur ock jag må min hjerna bråka,
ej hennes namn, som till mitt frieri
sagt ja!»
»Min herre, hennes namn, som ville bli
er fru, som älskar er?»
»Ja visst!»
»Marie!» —
»Det var Marie?»
»Så plär man henne kalla!» —
»Far väl, och helsa hem till alla!»

På vägen än han mumlade: »Marie . . .
Marie . . . Marie . . . Må minnet stå mig bi!»

På herregården, der i ensamheten
han gjort ett afbrott, var man sysselsatt

Digitized by Google

att granska, hur han gick och stod och satt;
hans sätt och klädsel kommo på tapeten,
ooh frieriet nämndes under skratt.
En yttrade: »hans häst jag djupt beklagar;
den stupar i en landsvägsgrop till slut.»
En annan fann: »hans hy mig ej behagar;
som yngre såg bestämdt han bättre ut.»
Sophie höll före, att, hvad angick längden,
han under medelmåttan var,
och Henriette, att han var snarlik mängden —
och redan gammal, stackars karl!
Marie dock tänkte: »tiga är det bästa,»
och lät dem tala illa om sin nästa.

Men dagen ändades, och det blef natt,
och systrarna allena sig befunno
i sofgemaket. »Men hur är det fatt
med dig, Marie, så blek, så matt?» —
så sporde Henriette, hvars kinder brunno —
»jag skulle tro, att mer det passar mig
att vara blek, ty, sanningen att säga,
jag ej förstod att orden väga,
när jag gaf *ja.*» — »Då hände det ju dig»,
blef svaret, »hvad som också hände mig,
när *nej* jag gaf. Jag ej mig väl betänkte,
då ej åt King min hand jag skänkte
och sade ja!» — Här inföll Henriette: »aha?»
Och muntert skrattade Sophie: »haha!»
»Men,» återtog politiskt fröken Jetta,
»man ännu lätt kan ställa allt till rätta;
blott namnet — om han icke visste detta!»
Då inföll strax Marie: »jag förespår,
att *mitt* ändå på prestbetyget står.»
»De andra undrade: »är det väl möjligt?»
men ville styra ut som brud Marie.
De sjelfva funno påhittet nog löjligt,
att med »haha!» — »hehe!» — »hihi!»
de kröpo under täckets draperi.

På andra dagen återkom herr King
med prestbetyget och med presten.

Digitized by Google

Förutom bruden alltså ingenting
man saknade för bröllopsfesten.
Hon kom ej. Mången syntes tankfull bli:
»hur länge», sporde man, »skall bruden dröja?»
Till slut man såg den rodnande Marie
som, förd af Jetta och Sophie,
kom in med myrtenkrans och slöja.

En hvar af gästerna, som ej begrep
de trenne systrarnas förslagna knep,
blef något snopen, då han märkte detta;
men King, som trodde, att det var den rätta,
sig närmade till den, som brudklädd var,
ty sjelf han ville hafva saken klar.
»Min herre,» skrek man, »det är icke Jetta!» —
»Nej, det förstår jag nog!» — »Det är Marie!» —
»Ja, hvilken annars?» — »Den ju är er maka,
som svarade på frieriet med att jaka?» —
»Just så! Och bruden här är ju Marie!» —
»Ja visst, men . . .» — »Åh, ni nu kan tiga
med era *om* och *men*. Skall då mitt frieri
jag göra om, när presten just skall viga?»

Man på attesten såg; der stod: Marie.
Till slut, att lugna fullt den nye maken,
förklarade den skälmska miss Sophie,
hur rätta sammanhanget var med saken.
Man fann ej något tadelvärdt deri,
»ty», sade Henriette, »jag än vill vara fri.»
Historien tycktes allmänt bifall vinna
(må läsarn ock den samma nöjsam finna!)
och King blef vigd och gift och nöjd med sin Marie.

Min saga härmed nått sitt slut.
Jag bör må hända den moral predika,
som kan ur ämnets virrvarr letas ut?
Blott få historier känner jag, så rika
på ren och fyndig, sann och sund moral,
som denna; men ur diktens skal
lär ni, min läsare och läsarinna,

Digitized by Google

på egen hand nog kärnan finna,
när ni som brudgum eller brud
en gång i ljufva band blir tvingad.
Dertill förhjelpe er en blind, bevingad,
bekant och i den lätta skrud
af pil och båge utstyrd liten gud!

Digitized by Google

Från 11 f. m. till 2 e. m.

Fars i 2 scener.

Ett rum i ett af våra »verk». Åtskilliga kongl. svenska embetsmän upptagna af diverse angenäma sysselsättningar.

Första scenen.

Notarien A. (till sin skräddare). Som sagdt, en helkostym af det der blåprickiga tyget — färdig med allraförsta.

Kanslisten B. (till en favorithund). Nå, Figge, behagar du lyda — sitt!

Notarien C. (speglar sig). Hin anamme alla barberare, som begagna slöa knifvar — min haka är ordentligt flådd!

Vaktmästaren (till sekreteraren D.). Här är portern och kaviarsmörgåsarne!

Sekreteraren D. Skönt! »Man måste förpläga sin kropp, ty allt annat är förgängligt!»

Digitized by Google

Aktuarien E. (med Dagbladet). Ett intressant prejudikat — högst intressant!

Notarien F. (gör förtviflade ansträngningar att fånga en fluga). Står det något i tidningen? Jag abonnerar på den efter bror.

Aktuarien E. Just ingenting. Jag har bara qvar Rättegångssaker och Hvarjehanda.

Notarien G. (läsande i en bok). F-n så spännande roman! Den skulle du läsa, bror H.

Kanslisten H. Nå, då kan jag få låna den, när du läst ut den.

Notarien G. Åhja, men jag tror inte, att jag hinner sluta den i dag:

Digitized by Google

klockan är half tu, och jag har bara hunnit till midten af andra delen.

(Man ser skymten af en främmande person i tamburen. Allmän oro i lägret.)

Andra scenen.

Herrar embetsmän ögonskenligen släget sysselsatta vid sina pulpeter. Den intelligente hunden drar sig tillbaka i privatlifvet. Den främmande inträder.

Den främmande. Ursäkta, jag önskade upplysning om ... *(märker att ingen behagar höra på det örat, och vänder sig specielt till notarien A.)* Var god och upplys mig —

Notarien A. Vänd er till sekreteraren — pulpeten längst fram i rummet.

Den främmande (till sekreteraren D.). Var god och upplys mig —

Sekreteraren D. Hvad är det fråga om?

Den främmande. Mitt namn är Svensson. Jag skulle lösa en resolution på en skriftlig förfrågan rörande —

Sekreteraren D. Det är inte här — det är i kansliet.

Den främmande. Der har jag redan varit, men der visade man mig till kontroll-afdelningen, och —

Sekreteraren D. Nå, hvarför vänder ni er då inte dit?

Den främmande. Jag har varit der också, men der visade man mig hit.

Digitized by Google

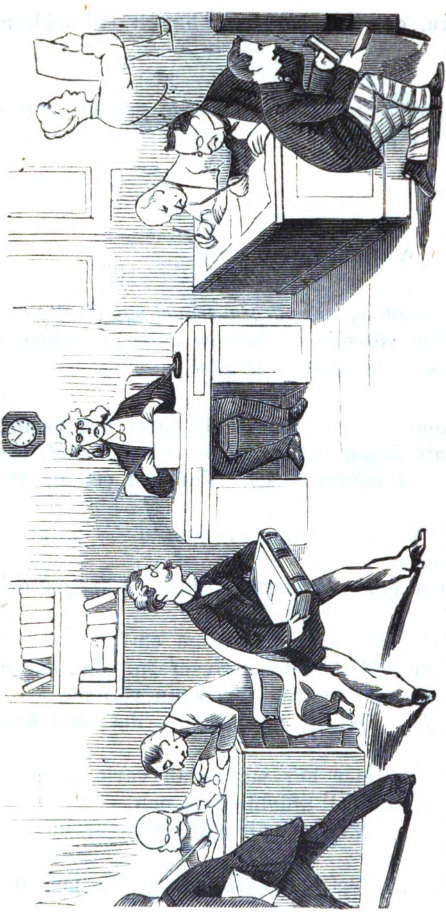

Sekreteraren D. Jaså, då får ni vända er till aktuarien E. — pulpeten strax bredvid.

Den främmande (till aktuarien E.). Det är fråga om en resolution rörande en skriftlig förfrågan om —

Aktuarien E. Någon sådan resolution är visst ännu inte färdig.

Den främmande. Men hur snart kunde man få motse den?

Aktuarien E. Kan inte säga — det vore bäst att ni vände er till styrelsen med en skriftlig förfrågan om den saken.

Den främmande. Och när kan man vänta svar på *den* förfrågan?

Aktuarien E. Så

Digitized by Google

snart den hunnit föredragas för styrelsen. Hör efter så der om en månad — hvarje dag från 11 f. m. till 2 e. m.!

Den främmande går att upprätta en skriftlig förfrågan om när han kan vänta svar på sin skriftliga förfrågan.

Så snart han gått, draga samtlige herrar en suck af lättnad och återtaga sina angenäma sysselsättningar.

Digitized by Google

Lite' till.

(Tema med variationer.)

Först nu jag observerat,
att allting har en gräns:
om *allt* jag qvintilerat, —
nu är förrådet läns;
»nu är det slut på sjunga».
Men se, att tiga still
det mäktar ej min tunga:
jag qvittrar *lite' till.*

När en celeber »diva»,
en utländsk strupkonstnär,
här värdigas oss gifva
i nåd en »grand concert», —
då *bissas* och *dakapas*
hvar löpning, hvarje drill,
och nöjd att få begapas
hon drillar *lite' till.*

Bäst lilla fröken Fager
på balen glammar gladt
med »*honom*», — pappa tager
halfsofvande sin hatt:
— Nu genast hem vi fara.
— Men, pappa, min kadrill!
Ack, söta pappa, bara
dröj lite', *lite' till!*

Digitized by Google

En sjöbuss gerna rumlar
och går från krog till krog,
tills han i rännsten tumlar,
när han fått mer än nog.
Han är då inte rigtigt,
som dansken säger, »snild»,
men lallar oförsigtigt:
— Ro hit med *lite' till!*

När man kring kaffebordet
förlustar sig med prat
i tanters ring, förs ordet
af fröken Ettergnath:
paskill från hennes tänder
der flödar på paskill
om allt, som händt och händer
och . . . ändå *lite' till.*

Hvads tycks? Bankiren Schaber
gjort en fransysk visit
bortom Atlanten, — »aber»
kom fort med fångskjuts hit.
Så går det med Geschäfter
i »namn» och banksigill;
den mycket har, står efter
att få sig *lite' till.*

Herr Burck med tjocka magen
i hettan i Paris
mest sofver hela dagen, —
men se, hvar qväll precis
han slutat opp att blunda
och mönstrar i Mabille
små fötter, vader runda
och — kanske *lite' till.*

— I syndare, — predikar
gudsnådligt pastor From —
ha'n I och era likar
betänkt er sista dom?

Digitized by Google

I svafvel stekt — det veten! —
blir den, som här far vill,
för hela evigheten . . .
ja, ändå *lite' till*.

I käpp och handskar visar
sig der en kräfstinn snobb,
bakom pince-nez'en han kisar
förnämt åt gatans »mobb».
Om blott jag hade käppen,
så skulle dess mankill
ge honom »Lidnerknäppen»
och kanske *lite' till*.

Du, som i krig mot flärden
och slentrianen gått,
du vill förbättra verlden.
du stackars Don Quichotte!
Tror du, att du har ässen
på hand? — April, April!
Du tappar allt processen
och ändå *lite' till*.

Trots tusentals kabaler
får Darwin rätt till sist:
studera mode-journaler
och du blir darwinist.
Gorilla, Kapusiner,
Orang-utang, Mandrill!
Ja, nog ä' vi kusiner
och kanske *lite' till*.

Supé hos Svenssons gitter
ej mer min gamla kropp: —
fast redan maten sitter
i halsen som en propp,
fast magen ej kan smälta
tre marker »lam med dill»,
hörs dock värdinnan kälta:
— ät! ät! ät *lite' till!*

Digitized by Google

När morgonsol'n så nyter
strör gull på min gardin,
ibland jag sömnig ryter
åt pigan: — Dra' för hin
med ditt fördömda kaffe,
din porter och din sill!
Jag skall — så Gud mig straffe! —
här dra' mig *lite' till.*

Och när min egen tärna
jag ser och dristigt tar
hvad hon ger mig så gerna:
de röda läppars par, —
jag trogen mina vanor
ej släpper Rosa lill,
förr'n jag i långa banor
fått lite', *lite' till.*

Ja, om en fé till jorden
flög ner från stjernors ring
och till mig sade orden:
— Dig önska tvänne ting!
Ej är det då att klandra,
om först jag önska vill
allt möjligt godt, — det andra
blir: ännu *lite' till!*

Lasse Leben.

Digitized by Google

På »Niniche».

(Sedebild.)

— Är du också här, Constance?

— Ja, jag ville bara öfvertyga mig, om det är sant, hvad tidningarna säga, att pjesen är bara »för herrar».

Digitized by Google

Om bäjerskt öl.

(Amerikanskt.)

Jag har slutligen kommit till den öfvertygelsen, att bäjerskt öl icke är att hänföra till rusgifvande drycker. Jag vardt upplyst derom af en tysk, som sade sig ha druckit öl en hel natt i ända, just bara för att fresta på det, och påstod, att han måtte gå hem på morgonkröken, nykter som en salt sill. Jag har sett samma karl dricka 16 seidlar, och om han var drucken, så var det på tyska, ty ingen af oss kunde förstå det.

Jag tror så långt förmågan sträcker sig. Jag har inte druckit mer än 3 glas bäjerskt öl i hela mitt lif och dessa gjorde mitt hufvud så märkvärdigt löst som om det hängt på ändan af ett snöre; men de sade mig, att det kom sig af att gallan var i oordning och jag gissar det var så med, för aldrig har hon hållit ett sådant kalorum, som när jag kom hem den natten. Min hustru befarade att jag skulle dö och jag var ändå räddare för att jag *icke* skulle hinna nog fort med den saken, ty det såg ut som om allt hvad jag förtärt här i nådatiden gifvit sig f-n på att komma upp till ytan och jag tror verkligen, att om ej gumman min fått af stöflarna just då hon tog tag, så hade de nog kommit upprusande de med. Åh,

Digitized by Google

herre du min, ack, så sjuk jag var! Känner det när jag vill, fast det är bortåt 14 år sedan. Sannerligen så mycken erfarenhet trattas i en dödlig på så kort tid.

Om någon skulle säga mig, att bäjerskt öl icke är rusgifvande, så skulle jag tro honom; men om han skulle påstå, att jag inte var pinfull den der natten, utan att magen bara var i oordning, så skulle jag be honom i få ord, förklara, huru under slika omständigheter en karl känner och handlar, då han mår rigtigt bra.

Om jag inte alls var drucken den der natten, så måtte jag haft de naturligaste symptomer en menniska någonsin fått på sin lott, och ändå varit nykter.

Se, det var omkring 80 famnar från ölstugan till mitt hem och jag var öfver 2 timmar på vägen och skrubbade hål på hvartdera byxknäet och hade ingen hatt och försökte öppna porten med klocksträngen och hickade horribelt och såg allting i rummet försöka komma på baksidan af mig och när jag skulle sätta mig på en stol, så hade jag för brådtom och väntade inte nog länge tills han befann sig rakt under mig då han kom svängande rundt, så att jag verkligen satte mig ned för tidigt och missade stolen på omkring 12 decimaltum och kunde inte komma upp fort nog att taga fatt på honom nästa gång han kom. Nå, detta är på långt när inte allt. Min hustru sade, att jag var full som ett kreatur, hon.

Om öl verkligen icke är rusgifvande, så *gagnade* det åtminstone mig tusan så litet, det må jag då säga. Jag tänker ännu, att öl icke är en s. k. rusdryck, eftersom folk säger så och jag är säkerligen den ende dödlige, som någonsin råkat dricka sådant just i det kritiska ögonblick, då gallan olyckligtvis icke befann sig justerad alldeles efter vattenpass.

Chicot.

Digitized by Google

En liten monolog

af

Papageno.

Jag vet ett ord, ett litet obetydligt,
af två bokstäfver blott — och stum den ena!
Men i *det* lilla ordet, vill jag mena,
det stundom återspeglas kan, rätt tydligt,
för den, som för dess *tonvigt* blott har öra,
de känslor, hvilka sig i själen röra.

Och detta ord, hur låter det, hva'sa?
Jo: ***Ah!***

Ja, ***häri*** kan tona en hel skala af de mest olika själens rörelser: från det sublima i det melodiska ***ah!*** — till det låga i det osmakliga *ah!* — från det entusiastiska i det kraftiga ***ah!*** — till det dåsiga, liknöjda i det breda *áh!*

Åtskilliga exempel visa fram jag vill;
eho, det lyster, lyssna må dertill!

Digitized by Google

Med herr *von Kork* du nöjet har att vara
i samspråk, och du söker att förklara
en sak, den enklaste man fram må dra,
men ej hans adliga förstånd kan fatta;
dock se! nu ljusnar smått hans blick, den matta —

det fåniga, frågande i hans fysionomi försvinner, bytt mot ett belåtet uttryck, snillrikt drager han upp ögonbrynen, gratiöst förande pekfingret till sin nobla näsa, triumferande utbristande: *ah!*

Vid middagsbordet, fullt af läckra rätter
samt af buteljer, hvilkas etiketter
vitsorda innehållet, som de ha,
herr prosten sitter; anletet det skiner
med högröd färg, spridd af de ädla viner —

och jag är fullkomligt viss på, att den fromme prelaten *nu* ej tänker på att predika mot fråsseri och dryckenskap eller att bispringa hungriga, utsvultna medmenniskor, fast han andäktigt hopknäppt händerna öfver den kullriga buken, ur hvilken stönande tränger ett om det största välbefinnande vitnande *ah!*

Uti Augusti månsken, svärmiskt ljufva,
Euphrosyne, så älskogskrank en dufva,
i parken sig en promenad ses ta;
mot månens blanka skifva blicken sväfvar
och fram ur hjertat, hvilket trånfullt bäfvar,
det klinga hörs ett så poetiskt *ah!*

På Op'ran af en sångerska gasteras,
hvars lof af tusen munnar repeteras,
och »mutter» jemte alla flickorna,
förstås, så gerna henne höra vilja,
till pappas gunst och plånbok derför gilja —

i det de klappande och smekande omringa honom, i korus uppstämmande ett bevekande *ah!*

Digitized by Google

Vid svängen om ett gathörn tvänne goda
och gamla vänner, utan det förmoda —
så länge skiljda — åter råkas: *ah!*
Men vid det nästa eleganten törnar
på en af sina många, bistra björnar
helt opåtänkt — hör hans förlägna *ah!*

Du tycker mycket om små, snälla ungar
och gerna på ditt knä dem ofta gungar —
hej! rida, rida ranka! hoppsan sa!
Men bäst som du så der med pysen sitter,
som stungen af en geting, till du spritter —

du bleknar synbarligen och ser ängsligt efter hjelp, och detta blott för ett enda ords skull, för det der olycksbådande *a-ah!*

O, hör den nedrige, när som han vunnit
den hämd, hvars trådar han så länge spunnit,
hör hur han hväser då sitt hemska *ah!*
Men om hans lömska planer icke lyckas,
när offret råkar ur hans klor att ryckas —

se då huru han ilsket knyter näfven, mellan de sammanbitna tänderna rytande ett icke mindre hemskt *ah!*

Se der de tvänne, sida invid sida!
Han, salig, nyss från hennes läppar blida
har fått det ljufliga, det kära *ja!*
Gång efter gång han, rusig utaf lycka,
sin väna fästmö uti famn ses trycka,
framjublande ett sällt, beslöjadt *ah!*

Der girigbuken vid sin kassakista,
fyld utaf *guld*, hans första och hans sista,
det ända, som hans själ kan rätt beta.
Hvad glans i blicken, som hans ögon skjuta,
lik den, som kostliga metall'n syns gjuta —

medan han med bägge händer gräfver i högen af guld-

Digitized by Google

styckena, hvilkas skramlande blott öfverröstas af ett och annat, från hjertat gående, passioneradt *ah!*

Af ädel drufsaft skummar högt pokalen —
ett botemedel mot bekymmerqvalen —
o, töm den, förr'n de brista, bubblorna!
Sig från dess botten glädjens genier svinga:
drick, drick, de sorgens furier betvinga.
Ah!

Digitized by Google

De fyra årstiderna.

Vår.

Digitized by Google

Sommar.

Digitized by Google

Höst.

Digitized by Google

Vinter.

Digitized by Google

Ett slädparti med middag.

Skiss.

— Nå, Kalle! Fick du låna hästen?

— Jojomensan! Det kan mästarn lita på! Bara Johansson kommer hem från mjölkkörningen, så kilar han hit med Grålle . . .

— Men släda då?

— Släda få vi hyra af Larsson, kogubben vid Ladugårdslandstull. En rigtigt schangtiler en, med renhudar och hundsvott bak! Tjugofem öre i timman kostar den; men då får mästarn också låna båda bjellerkransarna, som han köpte på konstberidara'ktion, och nya trillselen med. Det händer väl, selen är för stor åt Johanssons Grålle, men det skall gå som att snöra en känga att spänna om den.

— Det var galant, Kalle! Tvätta dig nu, så får du följa med en bit. En nattkappa kan väl Johan låna dig. Du får ta mina svarta byxor.

Digitized by Google

— Usch ja! Nog blir det bra med det! Ä' de för långa, så kan jag vika upp dem.

— Ja, rappa dig nu! Allt skall vara i ordning till klockan nio. Vid tiotiden sk'a vi samlas vid Jernvägstorget, och det är långt härifrån och till Söder, — sade skomakarmästar Stropp till sin lärgosse Kalle, som nyss berättat den vigtiga kommission, han åt mästarn uträttat.

Herrskapet Stropp var bjudet på middag till en af sina bekanta på Söder, jemte åtskilliga andra familjer. För att öka nöjet hade man öfverenskommit, att dessförinnan arrangera ett gemensamt slädparti utåt någon af tullarne.

Fru Malla Stropp var sedan tidigt på morgonen sysselsatt med toaletten och gladde sig innerligt redan på förhand åt det för henne ovanliga nöjet. Med grannfruarna Nilsson och Andersson, hvilkas goda smak hon väl hade reda på alltsedan ordensbalen i Valhalla, hade fru Stropp utbytt tankar angående sin kamning och klädnings garnering; ty — som hon sade — borstbindar' Jönssons bjudningar ä' alltid så stiliga och fruntimmerna granna som ett puder!

Hela husets qvinliga personal var derför i rörelse, så att dess representant, fru Stropp, skulle vara lika gentil, som någon annan på bjudningen.

Fru Nilsson stod vid den osande kaminen och med piptången friserade chinjongen, samtidigt som hon lyfte på locket till den tidt och tätt puttrande kaffepannan; fru Andersson polerade blank med en saffiansbit en längre halskedja af talmiguld; fröken Johanssén, som för många år se'n varit vid teatern, men nu har garderob för »bättre aflagda fruntimmerskläder», sysslade flitigt med ett gammalt sidenlifs insyning; Sofi, pigan, hade sprungit till strykinrättningen för att hemta halsremsan och på samma gång fråga på mjölkmagasinet, huru mycket klockan var;

Digitized by Google

och mästarn sjelf, som nyss inkommit, tog de sista tagen vid en klacklapp på hustru sins vensterkänga.

— Se så der ja, gumman lilla! Nu sitter han der! Hennes Majestät sjelf kunde inte få en bättre klackning!

— Så herr Stropp pratar! Tror han, »dronningen» par några skodon.

— Frun! frun! Här är remsan! — utropade Sofi, som hastigt kom insättandes genom dörren. — Kalle får hemta herrns stärkskjorta om fem minuter; jag kunde inte vänta längre...

— Stropp! Stropp! Nu kommer Johansson med hästen.

Alla damerna rusa till fönstret.

— Han är grå.

— Hästen, ja! Gammal och grå!

— Appelkastad!

— Hvad han går långsamt.

— Han skall väl inte skena heller.

— Kära Stropp! Du är väl rigtigt säker på dig, att kunna köra honom? Tänk, om vi skulle komma hemtraskande ihjälkörda!

— Inte skall du, Malla, vara skräddare. —

— När fruns man är skomakare...

— Det var qvickt! Det hörs att mamsell Johanssén varit vid teatern.

— Nu är Grålle här, mästarn! — ropade Kalle, i det han gläntade på kammardörr'n, — och Larssons pojke kommer med slädan i backen... Jag får lof att hjelpa honom; han orkar inte ensamen att dra' opp den. Köksan kan ju se efter hästen? Han bits inte och inte sparkar han heller, så Fia kan vara lugn som en filbunke!

Som Sofi föredrog att hellre springa tillbaka till strykinrättningen efter stärkskjortan, så måste mästarn sjelf kila ut på gården för att se efter »araben».

Digitized by Google

Der började nu påselningen. Somliga remmar nödgades spännas ut, andra dragas ihop. Värst var det dock med bjellerkransarne. Kalle ville sätta dem kring Grålles framben, som han sett skolhästarna på manégen ha dem, men mästarn ansåg dem passa bättre kring Grålles hals, der de också fastsattes. Ekipaget stod slutligen färdigt, och med en äkta lifkusks stolthet intog Kalle sin plats på hundsvotten, fattande tömmarna, och med några ryckningar deri jemte thy åtföljande smackningar förflyttades häst och släda ut på gatan, utanför herrskapet Stropps fönster.

Några tjog qvinnor och barn samlades snart i gränden, beundrande den derstädes ovanliga företeelsen, och öfverallt i fönstren på husen i granskapet syntes nyfikna ansigten titta fram för att se familjen Stropps afresa till slädpartiet.

Hela qvarteret var i rörelse.

Ändtligen kom herrskapet ut genom porten, följda af alla väninnorna.

Snart var instufningen gjord, schalen svept om Mallas ben och fotsacken tillknäppt. Efter ytterligare förmaning af fru Olsson, att köra varsamt, och sedan alla väninnorna sagt sitt hjertliga »lycka till!» och de kringstående vidgat ringen, fattade herr Stropp tömmarna; en stark ryckning deri satte Grålle i rörelse och ekipaget var snart försvunnet bakom hörnet.

Någon piska, såsom varande obehöflig, hade Kalle ej fått låna af Johansson, ty trafvarn löpte ändå tillräckligt fort undan, menade egaren.

Sedan några gator passerats började imellertid Grålles ifver att svalna och ett, tu, tre! vid en port å Storgatan tvärstannade han, känslolös för alla ryckningar och smackningar. Kalle, som dock tycktes ha förutsett detta, hoppade lätt utaf och gaf honom med näfven ett dugtigt

Digitized by Google

slag på länden, och så bar det ånyo af i samma lunk som förut.

I förtroende berättade han nu för herrskapet, att det säkerligen varit ett mjölkställe, der Grålle nyss stannat, samt att han hade för vana att alltid stanna af sig sjelf vid de portar, der husbonden hade kunder att leverera mjölk till.

— Kommer han väl öfver Gustaf Adolfs torg, så springer han nog lättare, ty då känner han icke igen sig mer. —

Vid Nybron fick Kalle åter hoppa af och med näfven förnya samma experiment som förut för att Grålles ifver ej skulle afsvalna, ty säkerligen var ett mjölkställe åter i granskapet, eftersom Grålles lunk inskränkte sig till ett stilla gående.

Här tog Kalle med en viftning farväl af mästarns.

Framåt öfver Nybrohamnen och Arsenalsgatan gick nu för dem ganska bra och de båda bjellerkransarna klingade så härligt.

Men, o ve! Lagergrens kafé skulle också passeras!

Der tvärstannade Grålle åter, omöjlig, trots mästarns ryckningar i tömmarna, att få från stället.

Som platsen der är mycket liflig, så blef det icke heller brist på åskådare, hvilket ännu mer ökade mästarens vrede.

En tillskyndande poliskonstapel, som såg herrskapets kinkiga belägenhet, hjelpte snart till att skingra massan, hvarpå Stropp skyndade ur slädan och gaf »Grålle» det behöfliga.

Gustaf Adolfs torg, Skeppsbron och Slussen passerades i sakta lunk. Värst gick det dock i Götgatsbacken; der måste både herrn och frun stiga ur och gå bredvid, ty Grålle var så slöskodd, att fara var före att hästen stupat och resenärerna blifvit tilltalade för djurplågeri.

Digitized by Google

Slutet på resan nalkades dock, och med glans — det bar nu utföre — svängde slädan in på Jernvägstorget.

Af de öfriga deltagarne i slädpartiet syntes derstädes ingen till, ehuru klockan närmade sig snart till elfva.

Nya öfverläggningar gjordes, och sedan åtskilliga upplysningar inhemtats, blef resultatet, att herrskapet misstagit sig och att Norra Jernvägstorget säkerligen varit samlingsplatsen.

Att vända om vore för sent, ej heller rådligt att köra mot Norr, der antagligen flera mjölkställen måste passeras, hvarför beslöts, att i värdfolkets, borstbindare Jönssons, eget hem skaffa sig närmare meddelanden.

Mycket rigtigt: Norra Jernvägstorget var mötesplatsen och — det olyckligaste af alltsammans — programmet för dagen hade så till vida ändrats, att någon middag ej skulle ätas hemma, utan — som jungfrun sade — hade fabrikören bestält den ute, men om det var vid Nacka eller vid Karlberg eller något annat ställe, det hade hon icke reda på.

Hvad herrskapet Stropp tänkte, det känner jag icke, men — reflexionerna göra sig sjelfva!

Mera än en månad efteråt var mäster Stropps slädparti med middag samtalsämnet mellan närboende grannar, fruarna Andersson, Nilsson, Olsson och fröken Johanssén, såväl i mjölkmagasinet som i hökarboden; äfven Kalle hade ondt af munnen, i det han räckte ut tungan och knöt näfven åt Johanssons mjölkhäst, hvarje gång, som han sedermera fick syn på Grålle.

Julius.

Digitized by Google

Småplock.

I den goda staden S. går och gäller en af »infödingarne» under det storartade och härliga namnet »Halfgud». Nyligen tillfrågades en af de andre infödingarne, huru man kunnat gifva ett dylikt namn åt en vanlig tvåbent småstadsbo, och gafs då följande svar, såsom bevis på rigtigheten af epitetet:

— Han är »allsmäktig», »allvetande», »allvis», men alldeles inte »sannfärdig», »god» och »barmhertig», derför är han — »halfgud».

* *
*

En person, som i en landsortstidning annonserat efter en bastuba, fick från en bonde i orten följande oväntade beskrifning på en dylik till salu: »en sådan finnes på mi mark till salo och är 16 alnar lång 8 alnar bre och innehåller 800 tegel».

Mannen hade stafvat sig till *bastuga* (badstuga).

Digitized by Google

Innehåll.

Sid.

Om Sjutinian. Af Nisse.
En Jubelhistoria. Humoresk af Chicot ... 1.
Per Månssons Stockholmsfärd. Med 5 illustrationer. Poem af T—k ... 32.
Tvänne konkurrenter. Skiss af Sylvia ... 37.
Affärer »för dagen». Med 2 illustrationer ... 63.
Lagsagor. Poem af CaLixTus ... 65.
Handarbete. Med illustration ... 71.
Brodren Pehr. Af —n ... 72.
Botaniska Studier. Med 13 illustrationer. Af Åke ... 80.
En roman i skogen. Skiss af Perax ... 87.
Hjelpsamhet. Med illustration ... 92.
Astronomisk politik. Poem af Brr ... 93.
Realistiskt. Med illustration ... 97.
En djeknehistoria. Af H. B. Palmær ... 98.
Ja och Nej. Med 7 illustrationer. Poem ... 105.
Från 11 f. m. till 2 e. m. Fars i 2 scener. Med 2 illustrationer ... 121.
Lite' till. Poem af Lasse Leben ... 126.
På »Niniche». Med illustration ... 130.
Om bäjerskt öl. Af Chicot ... 131.
En liten monolog. Af Papageno ... 133.
De fyra årstiderna. Med 4 illustrationer ... 137.
Ett slädparti med middag. Skiss af Julius ... 141.
Småplock ... 147.

Digitized by Google

Digitized by Google

Pris 1 Krona.

Digitized by Google